

STUD FEST - 2024: МАХАМБЕТ ЖАСТАРЫНЫҢ ЖЕҢІСІ

17 қараша – халықаралық студенттер күніне орай Батыс Қазақстан облысының жоғары оқу орындарының студенттері арасында өткен STUD FEST – 2024 фестивалінде университетіміздің жастары бас жүлде иеленді. Бұл фестиваль жастардың шығармашылық қабілеттерін шыңдауға, таланттарын танытуға және өнерін паш етуге үлкен мүмкіндік берді. Биылғы фестиваль жоғары деңгейде өтіп, студенттердің белсенділігі мен шеберліктерін көрсетті.

Фестивальге өңірдегі төрт жоғары оқу орнының студенттері бірнеше аталымдар бойынша өнерлерін көрсетіп, өзара сайысқа түсті. Оқу ордамыздың студенттері «Дәстүрлі ән», «Аспапта орындау шебері», «Кавер», «Хореография», «Ерекше өнер иесі» номинациялары бойынша жоғары деңгейде өнер көрсетті.

STUD FEST – 2024 фестивалінің нәтижесінде:

Бас жүлде – М.Өтемісов атындағы БҚУ;

1 орын – Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті;

2 орын – Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті;

3 орын – Қазақстан инновациялық және телекоммуникациялық жүйелер университеті иеленді.

Махамбет жастарының бұл жетістігі – олардың тынымсыз еңбегі мен шығармашылық табандылығының, ұстаздарының қолдауының жемісі. STUD FEST – 2024 фестивалі қатысушыларға өз таланттарын дамытуға, жаңа достар табуға және тәжірибе алмасуға үлкен мүмкіндік берді. Әсіресе, Махамбет жастары үшін бұл жеңіс – үлкен мәртебе.

Осындай іс-шаралардың арқасында шығармашыл жастардың жаңа толқыны өсіп келеді. Олар тек өздерінің таланттарын көрсетіп қана қоймай, өңіріміздің мәдени-рухани дамуына зор үлес қосып отыр. Алдағы уақытта да студенттеріміздің осындай биіктерден көрінетініне сенімдімін.

Дархан ҚУАТОВ

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студенттік ректоры

Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасы аясында жасанды интеллектті енгізуге және цифрлық технологияларды дамытуға ерекше назар аударылды. Дархан Ахмед-Закидің пікірінше, бұл елдің білім беру және ғылым саласын табысты дамыту үшін маңызды элемент болмақ.

Вице-министрдің сөзіне қарағанда, бүгінгі таңда ресми статистикаға сәйкес жоғары демографиялық өсім байқалады. 2019 жылдан бастап 2022 жылға дейін бала туудың өсуін ескергенде, 2040 жылға қарай 18 жастағы балалардың екі есе артуын болжауға болады. Бұл мемлекеттің бірінші мамандық алуға жұмсайтын шығыстарының өсу серпініне алып келеді, өйткені елде мемлекеттік бюджет қаражаты білім беру жүйесін қаржыландырудың негізгі көздерінің бірі болып табылады.

Мемлекет басшысының 2022 жылғы

«Вице-министр ғалымдармен кездесті»

ҚР Ғылым және жоғары білім вице-министрі Дархан Ахмед-Заки БҚО-ға жұмыс сапары барысында Орал қаласында Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде өңірдің ғылыми қауымдастығы өкілдерімен кездесіп, Қазақстанда ғылым мен жоғары білім беруді дамыту мәселелері туралы әңгімелеп берді.

Дархан Ахмед-Заки министрліктің 2024 жылдың бірінші жартыжылдығындағы жұмысын қорытындылап, негізгі жетістіктерін жиналғандар назарына ұсынды. Өз баяндамасында сондай-ақ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің қолжетімділігі мен сапасын арттыруға бағытталған мемлекеттік бастамалар туралы айтты. Вице-министр тоқталған негізгі бағдарламалардың қатарында 2023-2029 жылдарға арналған тіл саясатын дамытудың тұжырымдамасы, сондай-ақ жоғары білім мен ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы бар.

1 қыркүйектегі халыққа Жолдауында берілген тапсырмаларын орындау аясында сараланған грантты енгізу, білім беру несиесін беру тәсілдері әзірленді. Бұл тәсілдер 2030 жылға қарай жоғары білімге жылына 150 мыңнан астам мектеп түлектеріне қол жеткізуге мүмкіндік береді, олардың үлгерімі, ғылыми жетістіктері мен әлеуметтік мәртебесін ескере отырып, 30 пайыздан 100 пайызға дейін грант беріледі.

Вице-министрдің мәлімдеуінше, педагогикалық кадрларды даярлаудың сапасын арттыру үш бағыт бойынша жүзеге асырылады.

«Біріншіден, Астананы қоса алғанда өңірлерді олардың қажеттіліктеріне сәйкес педагогикалық кадрлармен қамтамасыз ету. Бүгінгі таңда еліміздің жоғары оқу

орындары алдағы төрт жылда ағымдағы сұранысты ескере отырып, оқытушылар даярлауға дайын. 2030 жылға қарай елімізде 236 мыңнан астам мұғалім қажет болады», - деді Вице-министр.

Оның айтуынша, қысқа және ұзақ мерзімді жоспарлар бар. Сонымен, биылғы жылы Астана қаласы үшін педагогтарды даярлау мақсатында Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық және Л.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеттерінің бірлескен бағдарламаларын іске қосу жоспарланған.

Екіншіден, жаңа формациядағы педагогтарды даярлау және қайта даярлау қолға алынады.

Бүгінгі таңда университеттің білім беру бағдарламалары «Педагог» кәсіби стандарты мен мектепке дейінгі және орта

білім берудің мемлекеттік білім беру стандартын ескере отырып құрастырылған.

«30 жаңа инновациялық білім беру бағдарламасы әзірленді, оларды ауқымды ету үшін биылғы жылдың 1 қыркүйегінен бастап Республика бойынша 49 жоғары оқу орнының 1 800 оқытушысы білім алуда. Бұл бағдарламалар қазіргі көзқарастан түбегейлі ерекшеленеді. Оларда студенттердің ғылыми-зерттеу және цифрлық құзыреттіліктерін дамытуға баса назар аударылған. Инклюзивті педагогиканың мазмұны мен пәндерді оқыту әдістемесі жаңартылды. Жыл соңына дейін арнайы педагогика мамандығы бойынша мамандар даярлайтын 14 жоғары оқу орны инклюзия кабинеттерімен және 25 жоғары оқу орны пәндік кабинеттермен жабдықталады», - дейді Д.Ахмед-Заки.

Үшіншіден, педагогикалық білім берудің институционалдық трансформациясы бағытында ерте кәсіптік бағдар беру және кәсіптік кеңесшілерді оқыту бойынша жұмыс басталды.

«Даярлау бағдарламалары minor мен микробіліктіліктерден құралған модельдер жиынтығы ретінде қайта қарастырылып отыр. Ол колледж бітірген түлектерге жоғары оқу орындарында қысқартылған бағдарламалар бойынша білім алуға мүмкіндік береді. Педагогтарды оқытудың тәжірибеге бағытталған сипаты және PGCE курстары арқылы педагогтарды қайта даярлау моделі күшейтіледі», - деді вице-министр.

Ғайса БӘЙМЕН,
«ҚазАқпарат» Халықаралық
ақпарат агенттігі

ПЕРСПЕКТИВЫ ДВУДИПЛОМНОЙ ПРОГРАММЫ

Западно-Казахстанский университет имени Махамбета Утемисова обсудил с Генеральным консульством Азербайджанской Республики перспективы двудипломной программы.

Ректор ЗКУ им. М.Утемисова Нурлан Сергалиев обсудил перспективы расширения сотрудничества в сфере образования и науки между Казахстаном и Азербайджаном с главой Генерального консульства Азербайджанской Республики в городе Актау Эльчином Маммадовым. Одним из ключевых моментов стало обсуждение возможности создания двудипломной образовательной программы с Бакинским Государственным Университетом. Такая программа позволит студентам обеих стран получить уникальный опыт обучения и научной работы в двух университетах, что откроет новые горизонты для развития образовательного процесса и подготовки высококвалифицированных специалистов. Как отметил, Эльчин Маммадов данная встреча возможность наладить тесные связи с Западно-Казахстанским университетом имени М. Утемисова.

- Уверены, что развитие сотрудничества между нашими странами в сфере высшего образования будет взаимовыгодным и продуктивным. Создание двудипломной программы с Бакинским университетом станет важным событием в сфере высшего образования и откроет новые возможности для молодых специалистов, - отметил он.

В свою очередь ректор университета, выразил благодарность за визит и отметил важность дальнейшего укрепления отношений между двумя странами в образовательной сфере. Кроме того, в рамках визита гости познакомились с историей и достижениями университета, посетив музей Западно-Казахстанского университета, где им были представлены значимые этапы развития учебного заведения и его вклад в образовательный процесс региона.

21 қазан күні ГИ-31 тобының кураторы Б.Х.Ходжанованың ұйымдастырумен «Қазақстан Ғылым акедемиясының тұңғыш президенті – Қаныш Сәтбаевтың ғылымға қосқан еңбектері» тақырыбында дөңгелек үстел өткізілді.

Ой-өрісі кең, ғылымның көптеген саласында энциклопедиялық білімі бар, ғылыми қызметті шебер ұйымдастырушы және алдыңғы қатарлы кадрларды тарта білетін адам ретінде Қ.Сәтбаевтың ұлылығы алдымен еліміздің интеллектуалды, ғылыми дамуына бағыт беруінде, қазақстандық қоғамды ағартушылықтан интеллектуалды ғылыми және кәсіби деңгейге көтеруінде өз үлесін қосты. Тұңғыш кәсіби тау-кен инженері, ғалым-геолог, Қазақстан Ғылым акедемиясының негізін қалаушы және тұңғыш президенті, Қазақстандағы алғашқы Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты, еліміздегі ғылымның негізін салушылардың бірі, мемлекет және қоғам қайраткері. Сондықтан да ұлы ғалымның есімі қазақ халқының тарихында алтын әріппен жазылған.

Ғалымның негізгі ғылыми еңбектері кентасты кендер геологиясы мен Қазақстанның минералды ресурстарына арналған. Жезқазған кенін зерттеу және Орталық Қазақстанның (Сарыарқаның) металлогендік және болжам картасын жасауда көп еңбек сіңірген. Ол ғылымға формациялық металлогендік анализдің кешендік әдісін енгізген. 1926-1929 жылдары кені мардымсыз өңір болып саналған Жезқазғанды ірі мыс кентасты аудан қатарына көтеруде Сәтбаевтың еңбегі өте зор болды. Бұрынғы геологиялық деректерге терең талдау жасап, бұл кен ауданының кең көлемдегі геологиялық-барлау жұмыстарын ұйымдастыруға болатын ірі нысан екенін дәлелдеген. Минералдық шикізаттарға бай Сарыарқа, Кенді Алтай және басқа да аймақтарды ерекше назар аударып зерттеген. 1927-1928 жылдары – Жезқазған, Қарсақбай, Атбасар, Спасск аудандары, Қарағанды тас көмір алабы және Қаратау полиметалл кендері жөнінде ғылыми маңызды еңбектер жариялаған. 1929 жылы Атасу темір-марганец кендерін игерудің негізінде Қарағанды облысында қара металлургия өнеркәсібін дамыту туралы мәселе көтерген. Жезқазған – Ұлытау ауданында мыстан басқа темір, марганец, көмір, қорғасын кендерін ашып, барлау нәтижесінде маңызды геологиялық қорытындылар жасаған. Ұлы Отан соғысы жылдарында танк бронын құюға қажет марганец тапшылығы туған кезде Сәтбаевтың жетекшілік етуімен өте қысқа мерзімде Жезді марганец кені барланып, іске қосылған.

1947 жылы Англияға сапар жасаған кеңес парламентарийінің ішіндегі қазақ ғалымына Ұлыбританияның экс премьер-министрі У.Черчилль қалжыңдап «Барлық қазақтар сіз сияқты сұңғақ, батыр

Қазақстан Ғылым акедемиясының тұңғыш президенті - Қаныш Сәтбаевтың ғылымға қосқан еңбектері

тұлғалы ма?» деп сұрапты. Сонда академик Қ.Сәтбаев «О, жоқ, Черчилль мырза, қазақтардың ішіндегі ең кішісі мен, менің халқым менен де биік» деп жауап беріпті. Осы бірауыз сөзден ғалымның дене бітімі ғана емес, жан-дүниесінің, халқын сүйген жүрегінің де ірі екенін байқауға болады.

Сәтбаевтың геологиядан басқа ғылымдарда, мәдениет саласында, тарихта қалдырған еңбектері мол. Ш.Уәлиханов жазып алған «Едіге» жырының мәтініндегі қазақ оқырмандарына түсініксіз араб, татар сөздерінен тазартып, қазақ тілінің жаңа орфографиясының негізінде қайтадан дайындаған. Жезқазған – Ұлытау өңірінен көптеген этнографиялық мұраларды жинап, «Жезқазған ауданындағы көне заман ескерткіштері» атты еңбегін жазған. 1931 жылы басылған А.Затаевичтің «500 қазақ әндері мен күйлері» жинағына Сәтбаев қазақ халқының музыкалық мұрасының інжу-маржаны болып есептелетін 25 әнді өзі орындап, орыс тілінде ғылыми түсініктеме беріп енгізген.

Сегіз қырлы, бір сырлы, жүрегі халқым деп соққан мың жылда бір туар азамат ұлы тұлға ретінде ел есімде қалды. Қ.И.Сәтбаев – алгебрадан мектеп оқулығының алғашқы құрастырушысы. Қ.Сәтбаев Алаш зиялыларымен тығыз байланыста болған қазақ қоғамын, соның ішінде қазақ балаларын ғылымға білімге жетелеу мақсатында, бірнеше оқулық жазылды. А.Байтұрсынов алғашқы «Өліппенің» авторы, Жүсіпбек Аймауытұлы «Психология», атақты ақын Мағжан Жұмабай «Педагогика», Халел Досмұхамедұлы алғашқы «Табиғаттану» оқулығы,

«Гигиена» оқулығы, «Жануарлар» атты оқулықтың 3 томын жазды». «География және астрология» оқулығын Ө. Бөкейханов, «Жалпы тарих» оқулығын Х.Болғанбаев жазып шықса, М. Міржақыпұлы «Есеп-құрал», 19 жасар Қаныш Сәтбаев «Алгебра» оқулығын жазып шыққан. Бұл басылымдар қазақ тіліндегі осы саладағы ғылыми тұңғыш еңбектер болып табылады.

Қазақстанның қала, ауылдарында Сәтбаев есімімен аталатын жүздеген көше, 40-тан астам мектеп және көптеген ғалымның ескерткіштері бар. Оның есімі Қазақстан Ғылым акедемиясының Геология ғылымдары институтына, бір қала мен ғаламшарға, еліміздің ең ірі техникалық оқу орны Қазақ ұлттық техникалық университетіне берілген. Сәтбаевтың құрметіне Жоңғар (Жетісу) Алатауы жотасындағы мұздық пен шың, Қаратаудағы Ванный кен орнынан табылған «Сәтбаевит» минералы, «Академик Сәтбаев» гладиолус гүлі аталған. 4 мәрте Ленин, 2-ші дәрежелі Отан соғысы ордендерімен, медальдармен марапатталған.

Б.Х.ХОДЖАНОВА,
ГИ-31 тобының кураторы

"ДӘСТҮРГЕ ЖОЛ"

13 қараша университетімізде ҚР Президентінің жанындағы Әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат жөніндегі ұлттық комиссия мүшесі, Мәдениет саласының үздігі, продюссер, «Қазақ аналары – дәстүрге жол» жобасының негізін қалаушы Жүгінісова Айнұр Серікқызымен кездесу өтті. Кездесу «Дәстүрге жол» тақырыбы аясында өрбіді. Кездесудің басты мақсаты ұлттық құндылықтарды жаңғыртып, жастарға қазақтың салт-дәстүрлері мен мәдениетін насихаттау. Айнұр Серікқызы ұмыт болып бара жатқан ұлттық әдет-ғұрыптарды, қазақи дүниетанымды және ұлттық өнерді қазіргі заманға сай жаңғыртып, оны кеңінен тарату арқылы ұлттық рух пен сананы көтеруді көздейді. Сонымен қатар ұлттық тәрбиенің негіздерін сақтай отырып, оны жастардың бойына сіңіруді мақсат етеді.

Кездесу барысында ұлттық салт-дәстүрлердің тәрбиелік мәні мен оның бүгінгі қоғамдағы рөлі түсіндірілді. Іс-шараға келген студенттер осы тақырыпқа байланысты өз сауалдарын қойып, өз пікірлерімен бөлісті. Айнұр Жүгінісова жастарды ұлттық мұраны ұлықтауға, дәстүрді құрметтеуге және оны дәріптеуге шақырды. Сол арқылы көптеген жастардың өздерінің түп тамырын, ұлттық болмысын тереңірек түсініп, ұлттық мұраға құрметтері артады деп түйіндеді.

«Дәстүрге жол» жобасы – ұлттың рухани жаңғыруына зор үлес қосатын маңызды қадам. Бұл жоба қазақтың бай мәдениеті мен салт-дәстүрлерін қайтадан жандандырып, оны келер ұрпаққа жеткізуді қамтамасыз етеді

Аружан МУСАГАЛИЕВА,
ҚТӨ-21

Парадигмы искусственного интеллекта в образовании

В университете Махамбета прошёл методический тренинг Flash-инфо: «Парадигмы искусственного интеллекта в образовании», на котором собрались преподаватели, магистранты и учителя школ. Цель тренинга — продемонстрировать, как ИИ может стать эффективным инструментом в учебном процессе.

Обсудили перспективы интеграции OpenAI ChatGPT 4.0, Videogen.io, app.pipio.ai, AR studio и других платформ в образовательные программы. Участники изучили методику использования различных платформ, таких как Schoolai.com и Quizrise.com и виртуальной лаборатории Gizmos, выполнили практические работы. Образовательные возможности с ИИ — это будущее, которое уже сегодня доступно для развития образования!

«Тәуелсіз Қазақстанның қадымтасуы»

Қазақ халқы – елі, өркениетті кеңге жайылған тәрбиесі мен қонақжайлығы әлемді таңғалдырған өнегелі ел шаңырағы. Сонау Қазақ хандығы құрылмай тұрып, қара шаңырағымызды құлатпай тәуелсіз болуға әкелген ата-бабаңызға, ата-әжелерімізге, аға-апаларымызға шексіз алғысымды білдіріп, өз мақаламды бастағым келеді!

Ел бірлігін осынау заман талабымен қиындығында сақтап келу, екінің бірінің қолынан келмейді. Сонау тұздан да ащы замананың қиындығы әлі де ел есінде сақталған. Енді ел тарихына бір қанат қағып көрейік, ұйқысыз өткен жылдардың ізі әлі де есімізде қамшының қалдырған ізіндей сақтаулы. Бұнымен не айтқым келеді десем, сонау Қазақ хандығының құрылуымен (1465 жыл), Ресей империясына қосылу (1731 жыл) бізге оңайға соқпады. Халық уайымымен қайғысы сол заманда басталды. Қазақтың тағдырына бүкіл қазақ халқы бірігіп уайымдады, келешек ұрпақтың тағдыры шешілу үстінде тұрды, жерде шашылған тарыдай Қазақта бытырау заманы да келіп жетті. Қаншама халық ел безді, өз туған жерінен алысқа кету сіз бен бізге белгілі десем қателеспеймін. Өз елінің жусан иісін сезе алмау іште сағыныш тудырып, жүрекке қаяу салып, көз жас келмеуі мүмкін емес екендігі тағы да белгілі. Оған қосылып Қазақ АКСР (1920-1991 жыл), дәуірі де келе салды, әділетті елдің ішінде әділетсіздік пен көзді жұма қарау індеті тарай бастады. Заң тек Қазаққа ғана жүрді, бір сөздің түйіні бір алақанда жұмып ұстау жүргізілді, халық еті үйреніп көзі де үйрене бастады, тағдыр арқаны кішкене бір жіпке айналды, сол жіп үзілер-үзілместен ел ішінде әділетсіздікке қарсы тұра алатын «Алаш» деген ақ атқа мінген Әлихан Бөкейханов, Міржақып Дулатов, Ахмет Байтұрсынов бастаған батырлар келеді. Халықтың жұмулы көздерін оятып, үзілген үмітке үміт жалғап сол арқанды тасқамал етіп соға түсті. Ойсыз, дымы жоқ елге айналмастан көзімізге жарық отын беріп, Қазақ тізеден тұр деді. Қаншама айтылмаған оқиға беті ашылып ащы шындықпен, өздерін төре санаған

төбелермен күрес жүргізілді. Қазақ үшін өмірлерін қиюға дейін барған қайсар батырлармыз, егемендік жолында адам түгіл ит жасамайтын мұздай өтірік жала арқалады. Болашақ тағдыры шешілетін заманда халық та оянды, бойына күш беріп халықтың көздерін қараңғы тұңғықтан ашқан Алашымыздың ақ қанаттары біртіндеп жер анамыздың құшағына қарай түсе бастады. Ел оянды, ашылған көз ешқашан жабылмайтындай беріктік қасиетті бойымызға сіңіріп толық тәуелсіздік күніне жол тарттық. Ол жолдар шоқ жолдан да ауыр еді. Енді қызылдар билеген төбелер өз орнынан су шыққандай, тағы да тау басына шығуды көздеді, бұл жоспары тау басына шығып қоймау ғана емес, тау басына шығып, өз үйлері мен ережесін қамалдай орнату еді. Соңы үлкен қайғылы жағдайға әкелетінін біле тұра, істерін жасауға кірісті. Ауыр күн әлі ел есінде. Ол күн Қазақ тағдыры шешілетін күн мен түн теңестірілген – 16 желтоқсан күні еді. Басы бейбітшілікпен басталып, соңы қантөгіске әкеліп тірелді. Тәуелсіздік нәрін сезінерсің әлі Қазағым (1986-1991) Қайрат Рысқұлбеков, Сәбира Мұхамеджанова бастаған аға-апаларымыз елдің екінші рет бүккен тізесін тұрғызып, әділдік жолын іздей бастағанда ел ішінде ақ жауын қар кенеттен қызылға боялды. Бәрі қас қағым сәтте, күтпеген жерден бола қалды. Ойшыл ел, әділдік жолында қыстың қақаған аязында жалаң қолмен қызылдарға төтеп беруге тура келді. Өз тағдырын ойламай осы келешек ұрпақ үшін, тәуелсіздік үшін, биікке көтерілетін көк туымыз үшін өздерінің өмірлерін сол суық қыспен бірге тәуекелге тігуге тура келді. Сол аға-апаларымыздың арқасында екінші рет тізімізден тұрып, Қазақ ғасырлар, жылдар, айлар, күндер аңсаған тәуелсіздік туы биікке көтерілді. Өзімізді егеменді ел ретінде әлемге танытып, көп елге қазіргі күннің өзінде үлгі болып келеміз. Қазақтың көрген жарақаты қанша ауыр болса да, тарихи ізі мәңгілік жүрегімізде сақталады!

Искали ХАМИТ,
Эко-11

Мәңгілік жаса, қыран елім – Қазақстан

Қазақстан Республикасы күні – ел тарихындағы маңызды мерекелердің бірі. 25 қазан – Тәуелсіздіктің негізі қаланған, еліміздің демократиялық жолмен дамуындағы алғашқы қадамдардың бірі болып табылады. Бұл күні 1990 жылы Қазақстанның мемлекеттік егемендігі туралы декларация қабылданды, бұл қазақ халқының Тәуелсіздікке деген ұмтылысын нақтылаған тарихи оқиға. Республика күні – біздің елдің тәуелсіздігі мен егемендігін, ұлттық бірлігіміз бен ынтымағымызды дәріптейтін күн. Қазақстанның тарихында бұл дата өзекті рөл атқарады, себебі ол халқымыздың еркіндік, бостандық және өз дәстүрімізді анықтау жолындағы күресінің символы. Бұл күні халқымыз өз мемлекеттік рәміздерін – Туды, Елтаңбаны, Гимнді атап өтеді. Мемлекеттік рәміздеріміз еліміздің тәуелсіздігін, ұлттық идентификациямызды, бірлігімізді көрсетеді. Тудың көк түсі – әлеммен байланысымызды, ал күн мен қыран – біздің болашаққа деген үмітіміз бен арманымызды білдіреді. 25 қазан – Республика күні – халқымыздың тәуелсіздік жолындағы күресінің, ұлттық бірлігі мен ынтымағының символы. Бұл күні біз өткенімізді еске алып, болашағымызды қалыптастыруға ниеттенеміз. Республика күні – әрбір қазақстандықтың жүрегінде мәңгілік орын алатын, ел үшін қызмет етуге, дамытуға, қорғауға шабыт беретін ерекше күн.

Қазақстан – көпұлтты және көп мәдениетті ел. Әр ұлттың өз тарихы, дәстүрлері мен тілдері бар. Бұл көптүрлілік – біздің байлығымыз. Барша халықтың ынтымақтастығы мен бірлігі еліміздің тұрақтылығын сақтауға, мәдениетімізді дамытуға мүмкіндік береді. Тарихи және мәдени мұрамызды сақтау, оны келер ұрпаққа жеткізу – біздің қасиетті борышымыз. Қазақстанның болашағы тек экономикалық дамуымен ғана емес, рухани жаңғыруымен де байланысты. «Рухани жаңғыру» бағдарламасы арқылы халқымыз өзінің ұлттық құндылықтарын, тарихын және мәдениетін жаңғыртуда. Бұл бағдарлама жастардың патриоттық сезімін нығайтуға,

қазақ тілін, әдебиеті мен өнерін дамытуға бағытталған. Өткенімізді ұмытпай, болашаққа нық қадам басу – біздің міндетіміз. Республика күні – тек мемлекеттік мереке ғана емес, сондай-ақ халықтың патриоттық сезімін оятатын, ұлттық құндылықтарды дәріптейтін күн. Бұл күні мәдени, әдеби және өнер саласындағы шығармашылық іс-шаралар ұйымдастырылып, жастардың елімізге деген сүйіспеншілігін арттыруға бағытталған іс-шаралар өткізіледі. Осы мереке қарсаңында «Жаратылыстану-география» факультетінде профессор оқытушылар құрамы мен студенттерге шағын іс-шара өткізілді. Іс-шараның мақсаты жоғарыда айтып өткенімдей, халқымыз үшін маңызды болған мерекелердің бірін ескерусіз қалдырмай, студенттердің бойындағы ұлтжандылықты ояту болды. Шағын концерттік бағдарламамызда өн шырқалып, күй тартылды. Жиын соңында біліктілікті арттыру мақсатында қатысушылар арасында сұрақтар қойылған болатын. Әр Қазақстан азаматы мен азаматшасы еліміздің тарихымен таныс екендігіне көз жеткіздік. «Мәңгі жаса, қыран елім» – Қазақстанның болашағына деген сенім, патриотизм және ұлттық рухтың символы. Елімізді дамыту, оның мәдениетін және тарихын сақтау – бәріміздің ортақ міндетіміз. Тәуелсіздік – қастерлі құндылық, оны қорғау және дәріптеу әр азаматтың парызы. Қазақстанның болашағы жарқын, ал біздің мақсатымыз – оны бірге құру.

Диана САЙЛАУОВА,
ХБ-21 студенті

Қазақстандағы АЭС: Болашаққа Қадам ба, әлде Тәуекел ме?

Қазақстанның энергетикалық болашағы туралы сөз қозғағанда, атом электр станциясы (АЭС) салу мәселесі жиі талқыланатын тақырыптардың бірі. Бұл мәселе кейде қызу пікірталастарға себеп болады. Біреулер АЭС-тің еліміз үшін жаңа мүмкіндік екенін айтса, енді біреулер оның қауіптеріне алаңдайды. Бірақ шын мәнінде, АЭС салу жайлы әңгімелердің артында қандай мағына жатыр? Атом энергетикасы – келешектің энергиясы ма? Бұл сұрақтың да түйінін тарқата өтсек. Әлемде көптеген елдер атом энергиясын таза әрі ұзақмерзімді ресурс ретінде пайдаланады. Қазақстан да бұл мүмкіндікті қарастырып отыр. Өйткені, елімізде энергия ресурстары көп болса да, оларды қайта қалпына келтіру немесе таза энергия түрлеріне көшу қажеттілігі туындап отыр. Міне, осы тұста АЭС еліміз үшін жаңа серпін болуы мүмкін деген пікірлер бар. Атом энергиясы, жаңартылатын энергия көздеріне қарағанда, тұрақты әрі ауа-райына тәуелсіз. Демек, күн бүлтты болса да немесе жел болмаса да, елдің энергия қоры таусылмайды. Қауіптері жоқ емес, дегенмен, АЭС салу мәселесі жеңіл емес. Чернобыль мен Фукусима оқиғалары әлемге атом энергиясының қауіпті жақтарын көрсетті. Одан бөлек, радиоактивті қалдықтарды сақтау, экологиялық салдар, апат болған жағдайда халықты қорғау сияқты мәселелер де маңызды. Қазақстанның азаматтары да осы тәуекелдерге алаңдап отыр. Әрине, технология күн сайын дамып жатыр, бірақ қауіпсіздік мәселесі әрқашан бірінші орында болуы тиіс. Елімізде АЭС салу идеясын қолдамайтындарды да ескеретін жәйт. Олар жаңартылатын энергия көздеріне, мысалы, жел және күн энергетикасына назар аударуымыз керек деп есептейді. Бұл табиғи таза энергия көздері әрі қауіпсіз. Қазақстанның климаты да жел мен күн энергиясын тиімді пайдалануға мүмкіндік береді. Біз АЭС-тің салынуы кезінде нені ескеруіміз қажет. Бұл туралы шешім қабылданса, Қазақстанның энергетикалық саясатының жаңа бетбұрысы болмақ. Бізге энергияның тұрақты көзі керек пе, әлде тәуекелдерден қорғанған дұрыс па – бұл сұрақтар алдағы уақытта қоғамның да, биліктің де алдына шығатын мәселелер. Қалай болғанда да, АЭС туралы әңгіме бізге тек электр энергиясы жайлы емес, біздің экологияға, экономикалық болашағымызға және қауіпсіздігімізге қатысты маңызды сұрақтар қоюға мүмкіндік береді.

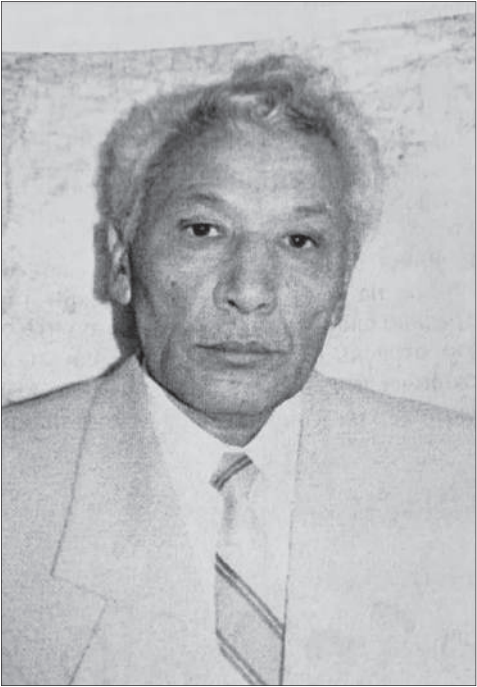
Аружан ҒАЛЫМЖАНОВА,
Ист-11

ҚАЗАҚСТАНДА АЭС САЛЫНУЫ: ҚАЖЕТТІЛІК ПЕН СЫН-ҚАТЕРЛЕРІ

Қазақстанда атом электр станциясын (АЭС) салу мәселесі соңғы жылдары үлкен қызығушылық тудырып келеді. Елдің энергетикалық сұранысы артып келе жатқандықтан, АЭС-тың салынуы бірқатар артықшылықтар ұсынады. Ең бастысы, АЭС елдің энергия қауіпсіздігін қамтамасыз етіп, көмірсутекті энергия көздеріне тәуелділікті азайтуға мүмкіндік береді. Атом энергиясы — тұрақты әрі ұзақ мерзімді энергия көзі. Қазақстанның табиғи уран қорының мол болуы бұл жобаның экономикалық тиімділігін арттырады. АЭС-тың тағы бір артықшылығы — оның қоршаған ортаға әсерінің салыстырмалы түрде төмендігі. Қазба отындарына қарағанда, атом энергиясы парниктік газдардың шығарылуын азайтады, бұл жаһандық климаттық өзгерістермен күресу үшін маңызды. Дегенмен, АЭС салу төңірегінде бірқатар сын-қатерлер бар. Ең үлкен мәселе — қауіпсіздік. Әлемдегі кейбір ірі атом апаттары, мысалы, Чернобыль мен Фукусима оқиғалары, атом энергиясының қауіптілігін көрсетті. Қазақстанда АЭС салу кезінде ең жоғары қауіпсіздік стандарттарын сақтау міндетті. Тағы бір маңызды мәселе — халықтың пікірі мен қоғамдық талқылау. Көптеген қазақстандықтар АЭС-тың салынуына алаңдаушылық білдіруде. Экологиялық белсенділер мен жергілікті қауымдастықтар жобаның ықтимал зардаптарын, әсіресе радиациялық қауіптерді назарға алуды талап етеді. Сондықтан, мұндай шешімді қабылдас бұрын жан-жақты зерттеу, халықпен диалог жүргізу қажет. Қорытындылай келе, Қазақстанда АЭС салу экономикалық тұрғыдан маңызды әрі перспективалы жоба болуы мүмкін. Дегенмен, бұл мәселені шешуде қауіпсіздік, экологиялық тұрақтылық және қоғамның пікірі басты назарда болуы тиіс.

Айша ЗИНОЛЛИНА,
Т-11

ҒАЛЫМНЫҢ ХАТЫ, ЖАҚСЫНЫҢ АТЫ ӨЛМЕЙДІ

Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің профессоры, алаштың ардагер азаматы, асыл жар, абзал әке, ұлағатты ұстаз, әріптесіміз АМАНГЕЛДІ ҒАЛЫМОВ арамызда болса, осы 2024 жылдың 10 желтоқсанында 80 жасқа толуын бүкіл ел болып дүркіретіп тойлар едік. Өкінішті. Сұм ажал оны 2002 жылы арамыздан алып кетті. Сол жылы өмірден өткеніне алты ай болғанда, университет ұжымы, әріптестері Амангелдінің 58 жасқа толған күнін оның арамызда жоқтығын әлі санамызға сиғыза алмаған күйде атап өттік. Сол іс-шараны «жақсының қадірін, жақсы біледі» деген Амангелдінің жерлес інісі, қазір өмірден өткен, Батыс Қазақстан университетінің тарихында есімі алтын әріппен жазылған Шарабасов Серік ағамыз жүргізген еді. Естелік жазу өте қиын, қимастарыңды еске алғанда етжүрек езіліп кетеді... Адамның өмірі жасаған жасымен ғана емес, еткен еңбегімен, ұрпаққа үлгі болар ісімен өлшенетіні белгілі. Өмірден өткеніне 20 жылдан асты. Қазақта «көзкөргендер» деген керемет ұғым бар. Ол дегеніміз – сабақтас, қанаттас, аралас, армандас

болған тәтті өміріміздің мәні ғой. «Өзгерсе де өзгелер, өзгермейді көзкөргендер» дегенге қосыламын. Амангелдінің өмірбаяны мен аз ғұмырында еткен көп еңбектерін курстасы, әріптесі ретінде жадымда жаңғыртып, еске түсіруді жөн көрдім. Жақсы білетін адамың жайында жазу қиын, өйткені ол туралы көп білесің... Кезінде жазылған, кезінде айтылған әңгімелер болса да, бұл уақытты сезіну, ғылымды зерделеу үшін қажет.

Амангелді Ғалымұлы 1944 жылы Батыс Қазақстан облысы Жаңақала ауданының Саралжын елдімекенінде дүниеге келіп, осы ауданның Кеңес Одағының батыры Мәжит Жүнісов атындағы орта мектепті бітірген. Армияға барып, азаматтық борышын өтеп келген соң, 1966-1971 жылдары Орал педагогикалық институтының жаратылыстану-география факультетіне түсіп, оны үздік аяқтады. Адам мен адамды теңестіретін білім десек, Амангелді еңбекқорлығы мен білімділігі жөнінен дара тұлға болды. Олай дейтінім, біз бір топ болып география-биология мамандығын 75 студент бітірдік. Арамыздан жалғыз Амангелді қызыл диплом алды. Сол студенттік шақтың өзінде мерекелік медаль да таққан еді.

Бізге дәріс берген ұстаздарымыз профессор В.В.Иванов, Г.Е.Москалев, Қ.Т.Тұрашев, Г.Ж.Сәрсенғалиевтердің ұсыныс-тілектерімен педагогикалық институттың география кафедрасына қызметке қалды. Осында ұстаздық ете жүріп, 1976 жылы Москвадағы М.В.Ломоносов атындағы университеттің «КСРО-ның экономикалық географиясы» кафедрасына аспирантураға түсті. Ол мұнда «Ауданаралық өндірістік комплекстің транспорттық проблемалары» деген тақырыпта ғылыми жұмысын қорғап, география ғылымдарының кандидаты ғылыми атағын алды. Өте білімді адам, өз білгендерін еш уақытта жастарға айтудан жалықпайтын. Саналы ғұмырын жас ұрпаққа тәрбие беру жолына арнаған Амангелді Ғалымұлы 1981 жылдан бастап, өмірінің соңғы айларына дейін осы жаратылыстану факультетінде қызмет етті. Осы жылдарда ол өзінің ғылыми еңбектері арқылы тек облысқа ғана

емес, бүкіл Республикаға танылды. 1986 жылы А. Ғалымов Алматыдағы Абай атындағы мемлекеттік университеттің оқу-әдістемелік президиумының мүшесі болды. Ол Москва, Пермь, Уфа, Смоленск, Алматы т.б. қалаларда өткен ғылыми конференцияларда, съездерде ғылыми жағынан өте құнды баяндамалар жасады. 1994 жылы Орал қаласында «Экологиялық жалпы білім беру» конференциясын ұйымдастырды. Алматыдағы «Рауан» баспасынан «Батыс Қазақстан облысының географиясы» оқулығын шығарды. Бұл оқулық жалпы білім беретін орта мектеп, жоғарғы оқу орындарына қажетті құрал ретінде 2001 жылы қазақ және орыс тілінде қайта басылып шықты. Амангелді осы кітабының алғашқы данасын маған мынандай автограф жазып сыйға тартқан еді.

Студенттік өмірдің курстас жолдасым, қазіргі әріптесім Сұлуаш Сүндетқалиқызына ізгі ниетпен ұсынамын. Жас ұрпақтарға осындай оқулықтарды сенің қаламыңнан да күтеміз деген үмітпен.

06.02.1995 ж.

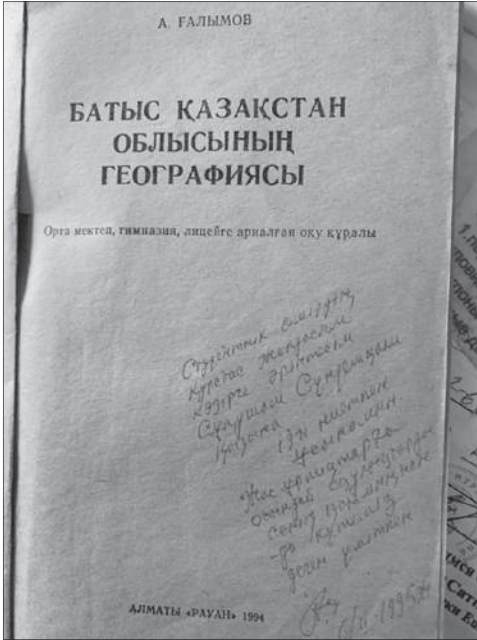
Амангелді Ғалымұлының жетекшілігімен 1998 жылы география

кафедрасы өзінің 60 жылдық мерейтойын аймақтық үлкен ғылыми конференция өткізіп, қорытындысында ол «Батыс Қазақстан табиғаты, халқы, шаруашылығы» деген кітап болып шықты. 2001 жылы М.В.Ломоносов атындағы Москва Мемлекеттік университетінің профессоры, аса көрнекті ғылым қайраткері Ю.Г. Саушкиннің 90 жылдығына арнап, «Тұрақты дамудың географиялық проблемалары» деген халықаралық ғылыми конференция өткізіп, осы тақырыптағы жинаққа редакциялық жетекшілік етті.

Ғалымның жалпы 77 ғылыми және әдістемелік еңбегі бар. 1996 жылдан бастап Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің профессоры. Ол география саласындағы озық үлесі, ерен еңбегі үшін «Қазақ ССР-нің білім беру ісінің үздігі» белгісімен, Ыбрай Алтынсарин медалімен марапатталды. Амангелді арамызда болғанда домбырасын шертіп, майда қоңыр даусымен мерейтойында ән салып отырар еді... Амангелді Ғалымұлы 21 жыл басшылық еткен география кафедрасындағылар 80 жылдығын биік деңгейде атап өтетіні белгілі. Қазақ «Қадірінді білгің келсе, өліп көр» дейді. Ал Амангелді «ЖАҚСЫ АДАМ» деген сөзді тірісінде естіп кеткен адам. Уақыт тарихты өз орнына қойып береді. «Ғалымның хаты өлмейді, жақсының аты өлмейді», «Әкеден ұл туса игі, әке жолын қуса игі» деген халқымыздың тілегі Амангелді үшін қабыл болған, қазір әке жолын, әкенің үкіленген үмітін ұлы Мирас жалғастыруда. Ол да М.В.Ломоносов атындағы Москва мемлекеттік университетінде география ғылымдары кандидатын қорғаған.

«Өзендей бір ашылар арнасы бар, Ғұмырыңның өшпейтін жалғасы бар» деген студентіміз Аймангүлдің осы бір екі жол өлеңі Амангелді үшін де айтылғандай.

Расул Ғамзатовтың «Өткенді ұмытқанды, болашақ таспен атады» дегенін естен шығармайық. Қазығы мықты ҒАЛЫМОВТАР әулетінің тұғыры таймасын!

Амангелді Ғалымұлының жетекшілігімен 1998 жылы география

Сұлуаш ҚҰЛМАЛИЕВА, Астана қаласы.

2024 жылдың 17 қазанында университетіміздің шетел тілдері мен әдебиеті мұғалімдерін дайындау білім беру бағдарламаларының оқытушылары, магистр Навекова Дамира Бахтығалиқызы мен Кужентаева Римма Максұтқызының ұйымдастыруымен және 1 курс студенттері (ҚТӨ-15, РЯЛ-12) топтарының қатысуымен «филологиялық білім берудегі смарт технологиялар мен әдістемелер ресурсы» тақырыбындағы әдістемелік айлықтың тағы бір іс-шарасы «CINDERELLA» атты ертегінің театрланған қойылымы өтті.

Бұл қойылымның басты мақсаты – студенттердің рухани-адамгершілік қасиеттерін дамыту арқылы актерлік қабілеті мен таланттарын еркін көрсетуге бағытталған. Қойылымда композициялық құрылым сақталып, оқиғаның басталуы, байланысы, дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі мен шешімі толықтай орын алды. Басты рөлдерде: күлше қыз, күлше қыздың әпкелері мен анасы, хан мен ханзада, сиқыршы қыз және хабаршы болды. Әрбір рөлдегі студенттер кейіпкер образына еніп, сомдаған рөлдерін керемет алып шықты.

Жүргізуші Ахатова Дильназ болды. Күлше қыз ролінде ойнаған Аймен Ермұханова, хан мен ханзада роліндегі Қабиденов Бекнұр мен Зинатов Қайрат, күлше қыздың анасы және әпкелері болып сахнада өнер көрсеткен Настя Кукалова, Талғатова Гүлмар, Сезімай Кенжеғалиева және хабаршы ролін сомдаған Рома Шевер, сиқыршы қыз роліндегі Құрманғали Айжарық және көрініске ат салысқан Габделмажит Зарина өздерінің аса ерекше қабілеттері мен актерлік шеберліктерін жоғары деңгейде көрсете алды. Кеше ғана университетіміздің табалдырығын аттаған 1 курс студенттеріміз сахнада өз өнерлерін паш ете отырып, жиналған көрерменнің көңілінен шығып үлгерді.

Көрермен болып студенттермен қатар университеттің әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялары бөлімінің әдіскері, аға оқытушы Ермекбаева Лаура Жасұзаққызы, филология факультеті деканының оқу ісі жөніндегі орынбасары Наби Али Ғаббасұлы және кафедра оқытушылары Саркулова Д.С., Утарова А.Г қатысып, қойылымнан алған әсерлерімен бөлісті, студенттердің актерлік шеберлігі мен ағылшын тілін ұштастыра алу жаңа деңгей екенін айта кетті. Сонымен қатар пән оқытушыларына және студенттерге шығармашылық табыс тіледі.

Осылайша, «филологиялық білім берудегі смарт технологиялар мен әдістемелер ресурсы» тақырыбындағы әдістемелік айлықтың «CINDERELLA» атты театрланған қойылымы өте жоғары деңгейде өтіп, көрермендердің көңілінен шықты. Ең бастысы студенттер арасында ауызбіршілік, жауапкершілік секілді қасиеттер табыла білді. Студенттер үшін осындай іс-шаралардың маңыздылығы мен пайдасы өте мол. Университетімізде өтіп жатқан әрбір іс-шара жалындаған жастарға пайдасы тисе, ертеңгі болашақ жарқын болары сөзсіз!

Әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялары бөлімі

«Дом с пожилыми – дом наполненный сокровищами воспоминаний»

Студенты и преподаватели ОП Иностранный язык: два иностранных языка Западно-Казахстанского университета имени Махамбета Утемисова в КГУ «Уральский центр оказания специальных социальных услуг», чтобы поздравить его жителей с Международным днем пожилых людей.

Факультетом филологии Западно-Казахстанского университета имени Махамбета Утемисова, а именно, студенты образовательной программы «Иностранный язык: два иностранных языка» подготовили насыщенную программу, включавшую стихотворения известных авторов и произведения собственного сочинения, и, конечно же, песни на разных языках, каждая из которых приносила свою особую атмосферу в этот трогательный день.

Когда мы только прибыли, атмосфера была необычной, и даже трудно было подобрать слова, чтобы её точно описать. Во дворе уже собрались многие жители дома престарелых: кто-то вышел на улицу, кто-то наблюдал за происходящим из окон. Казалось, что они ждали этого момента – возможность пообщаться, услышать живое слово и музыку, получить небольшой миг заботы и внимания от молодого поколения. Сначала это было немного волнительно, но с первыми стихами и песнями между нами и пожилыми людьми установилась особая связь.

Каждый из студентов внёс свой вклад в создание незабываемой атмосферы. Концертную программу вел студент группы ИЯ- 42 – Азилхан Жарасов. Начался концерт с трогательного номера от Дияса Бейсова, который исполнил песню «Жан Ана», посвящённую всем женщинам. Эта композиция стала символом благодарности тем, кто окружает нас любовью и заботой на протяжении всей жизни. Пожилые люди слушали с улыбками на лицах, а кто-то даже тихо подпевал знакомые слова, чувствуя тепло и уважение. Далее прозвучала ещё одна песня от Дияса Бейсова – «Смуглянка». Эта мелодия, наполненная духом молодости и радости, вызвала особый отклик у слушателей. Некоторые из пожилых людей начали танцевать прямо на месте, словно погружаясь в воспоминания о своих юных годах. Эта песня, давно ставшая символом советской эпохи, объединила всех присутствующих в едином чувстве ностальгии и радости.

Наши дорогие зрители смогли погрузиться в волшебный мир английской классики, благодаря стихотворению «18 сонет Шекспира» на английском языке, который мастерски исполнила Оксана Лобикова. Этот классический текст напомнил о вечных ценностях: красоте, молодости и любви. Каждое слово было наполнено чувством, а глубокий смысл произведения заставил всех задуматься о значении красоты и о том, как она сохраняется через время и преграды. Несмотря на то, что многие зрители не знали языка, они были восторге от прочтения и восхищались красотой звучания и интонацией.

Дарья Петрушкевич исполнила композицию «Богомолица», которая погрузила слушателей в атмосферу нежности и тепла. Мелодия напомнила о тех светлых и добрых моментах, которые остаются в памяти на всю жизнь. Пожилые люди с благодарностью слушали каждую ноту, впитывая искренность и любовь, с которой Дарья исполнила эту песню.

Особенно запоминающимся и неожиданным стало исполнение песни на французском языке от Мадины Абдушевой. Её «Jeux» принесла особую атмосферу, привнесла нотки французской элегантности и мелодичности. Даже те, кто не понимал языка, чувствовали эмоции, передаваемые через музыку и голос Мадины, и погружались в её волшебный мир.

Жумасултан Парухов порадовал зрителей стихотворением собственного сочинения. Его строки, посвящённые благодарности и уважению, вызвали трогательные отклики среди слушателей. Простые, но глубоко значимые слова передали

важность общения с пожилыми людьми и уважение к их жизненному опыту.

Песня «Жақсы адамдарым» в исполнении Дины Жамбыловой наполненная радостью, теплом и любовью, оставила незабываемые впечатления у всех присутствующих. Голос Дины проник в сердца каждого пожилого человека, и многие из них пели вместе с ней, чувствуя себя частью этого важного момента.

В завершение концерта студенты группы ИЯ-42 исполнили песню «Мы желаем счастья вам», которая стала кульминацией праздника. Этот номер собрал в себе все самые светлые чувства и искренние пожелания, которые студенты хотели передать жителям дома престарелых. Песню пели вместе: и выступающие, и зрители. Это создало атмосферу единства, наполненную теплом и взаимной благодарностью. Все присутствующие были растроганы до слез.

Каждая группа подготовила подарки для жителей дома: книги, сладости и фрукты. Но самым главным подарком стали тепло и внимание, которые студенты смогли подарить пожилым людям.

Преподаватели и организаторы мероприятия, такие как директор департамента воспитательной работы и молодежной политики Жанбота Ишимова и преподаватели кафедры иностранных языков: «Подготовка учителей иностранных языков и литературы», Э. К. Утемисова, Р. Г. Шамгонова, А. Е. Габдешева, А. А. Калиева, Р. Э. Ситалиева оказали неоценимую поддержку, помогая студентам подготовиться и вдохновить жителей дома престарелых на участие в концерте. Все они внесли

свой вклад в создание этого доброго и радостного дня.

Пожилые люди, сидевшие в зале, не скрывали своих эмоций – кто-то улыбался, кто-то плакал от радости и воспоминаний. Атмосфера в этот день была по-настоящему особенной: казалось, что время остановилось, и между разными поколениями возникла невидимая связь. Этот день напомнил нам, студентам, о том, как важно дарить внимание и заботу тем, кто хранит в себе историю и опыт прошлых поколений. Мы уехали с чувством глубокой благодарности и осознания того, что такие моменты остаются в сердцах надолго, как напоминание о значимости каждого человека.

В завершение мероприятия, когда эмоции уже накрыли всех присутствующих, один из пожилых жителей дома престарелых, глубоко тронутый теплотой и вниманием студентов и преподавателей, поднялся и выразил свою искреннюю благодарность. Его голос, дрожащий от волнения, но исполненный мудрости и силы, проник в самое сердце каждого. В знак признательности он прочитал для всех присутствующих Бата — традиционное благословение, наполненное глубокими пожеланиями здоровья, долголетия и успехов. Эти слова, прозвучавшие с такой искренностью, стали духовной кульминацией дня, оставив в душах всех участников тёплый след и ощущение глубокой связи поколений.

Вероника БЕРДНИК,
студент ИЯ-42

Қазан айының 31-күні филология факультетінің ИЯ-21 тобында «Хеллоуин» мерекелік іс-шарасы өткізілді. Аталмыш жиынға филология факультетінің тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Альбина Сансызбайқызы және топ кураторы Дамира Бахтығалиқызы қатысты.

Іс-шараның оздырылу мақсаты – топ студенттеріне жақсы көңіл-күй сыйлау мен мәдениеттер арасындағы сабақтастықты қалыптастыру, өзге мемлекеттердің мерекелеріне шолу жасау. Ұйымдастырушылар ИЯ-21 топ студенттері Бекмағамбетова Анеля мен Мендеш Айдана презентация арқылы мерекелік іс-шараны ашып, оның маңызы мен тарихы, дәстүрлері туралы қызықты фактілерді тілге тиек етті. «Хэллоуин» негізінен АҚШ-та танымал мерекеге айналды. Ол жерде адамдар түрлі кейіпкер болып киініп, есік қағып, «trick or treat?» деп, көмпит сұрау дәстүрін қалыптастырған. «Қорқынышты фактілер» атты ойын ойнатылады. Ойын шартына сәйкес

«Halloween» қандай мереке?

айтылған ақпараттың шындық немесе жалған екенін анықтау керек. Дұрыс жауап беру арқылы ұпай жинап, әр ұпайға тәттілер беріледі. Сонымен қатар студенттерге «Хэллоуинмен» байланысты сөздерден сөзжұмбақ берілді. Студенттер топтарда жұмыс істеп, қызықты сөзжұмбақты шешті. Сөзжұмбақты бірінші шешкен топқа тәтті сыйлықтар табысталды. Студенттерден олардың Хэллоуинге көзқарасы және оны қалай атап өтетіні туралы сұрақтар қойылып, қысқаша ой бөлісті. Топ кураторы Дамира Бахтығалиқызы және Альбина Сансызбайқызы ұйымдастырушыларға және топ студенттеріне іс-шараның безендірілуіне, жоғары деңгейде ұйымдастырылуына, жақсы көңіл-күй сыйлағандары үшін өз ризашылықтарын білдіріп, барлығы естелік суретке түсті.

Айшат ЕРМЕҚАЛИЕВА,
ИЯ-21 топ студенті

В Западно-Казахстанском университете имени Махамбета Утемисова состоялось мероприятие, посвященное творчеству Александра Сергеевича Пушкина. Литературный вечер под названием «Пушкинское слово» был организован доцентом Г.С.Умаровой, студентами третьего курса Образовательной программы по подготовке учителей по языкам и литературе, магистрантами, а участие в нем приняли студенты и магистранты кафедры.

Вечер начался со вступительного слова кандидата филологических наук, доцента Г.С.Умаровой, которая подчеркнула, что произведения Пушкина – это не просто тексты, а философское осмысление жизненных проблем, актуальных и в наши дни. Она напомнила присутствующим, что Пушкин побывал в Уральске, где собирал материалы для создания будущего романа «Капитанская дочка» и увез с собой казахский эпос «Козы Корпеш и Баян сулу» в переводе на русский язык. Для создания атмосферного настроения студент четвертого курса РЯЛШ 44 Дусенбай Куттыбек исполнил «Танго» Перльмана на скрипке, что сразу погрузило участников и зрителей в атмосферу русской классической поэзии.

В рамках мероприятия прозвучали известные стихотворения Пушкина, такие как «Что в имени тебе моем», «Письмо Татьяны» (в оригинале и в переводе Абая), «Письмо Онегина», «Я вас любил», «Мой первый друг, мой друг бесценный» и «Анчар». Все произведения были прочитаны с большой эмоциональной отдачей, передавая тонкие чувства, вложенные поэтом.

Студенты воссоздали фрагменты из таких произведений, как «Полтава», «Капитанская дочка» и «Сказка о золотой рыбке». Эти сцены позволили зрителям не только услышать пушкинское слово, но и увидеть его на сцене, придав еще больше живости образам великого поэта.

Особое внимание привлекла викторина по произведениям Пушкина, в ходе которой гостям предлагалось ответить на вопросы и разгадывать загадки, основанные на сюжетах и персонажах из сказок поэта. Викторина вызвала большой интерес и активно вовлекала присутствующих в процесс.

В завершение вечера гости мероприятия поделились своими впечатлениями и оставили множество положительных отзывов. Они отметили высокий уровень подготовки студентов, которые сумели не

только передать глубину пушкинских произведений, но и сделать это мероприятие живым, интересным и по-настоящему вдохновляющим.

P.S. Подобные литературные вечера укрепляют связь студентов с русской культурой и позволяют глубже понять творчество классиков, в частности, Александра Сергеевича Пушкина.

Особую благодарность организаторы Литературного вечера выражают сотрудникам Научной библиотеки нашего вуза за оформление выставки произведений А.С.Пушкина и Абай Кунанбаева, впервые переводившего эпизоды из романа «Евгений Онегин».

ОТЗЫВЫ:

“В первую очередь хочу выразить благодарность за приглашение на мероприятие «Пушкинское Слово». Было интересно наблюдать за игрой студентов старших курсов и живой интерпретацией любимых произведений. Студенты, принимавшие участие, показали любовь к поэту, его творчеству и поэзии в целом” **Милана Низамова, РЯЛ - 12(3).**

Литературный вечер «Пушкинское слово»

“Я вчера присутствовала на литературном вечере «Пушкинское Слово». Сердце мое трепетало от восторга! Это мероприятие захватило меня целиком и полностью! Особо хочется отметить студентов группы РЯЛШ-32, которые сыграли сцены из «Полтавы». Актеры, словно перевоплотившись в героев, очень хорошо передали все эмоции и глубину истории! Я была просто в восторге от их исполнительского мастерства. Огромная благодарность организаторам за такое яркое и запоминающееся мероприятие!” **Инкар Омirezак, РЯЛШ-22.**

“Актёрская игра студентов заставила проникнуться атмосферой произведений А.С. Пушкина и узнать для себя что-то новое. Я очень благодарна, что мы были приглашены на «Пушкинское слово»” **Марина Четвертакова, РЯЛ-22.**

“Я была глубоко впечатлена прошедшим мероприятием в честь творчества Александра Сергеевича Пушкина. Пушкин всегда занимал особое место в моем сердце, и на этом празднике я вновь осознала, как его слова могут трогать

душу. Особенно запомнилось исполнение стихотворения «Письмо Татьяны», которое вызвало у меня чувство ностальгии, погружая в размышления о любви и времени.

Я хочу выразить свою искреннюю благодарность студентам старших групп за их неустанную работу и организаторам мероприятия за создание такой теплой и вдохновляющей атмосферы. Это событие не только углубило моё понимание творчества Пушкина, но и вдохновило меня на новые размышления о его произведениях и их значении для нашей культуры. С нетерпением жду будущих мероприятий подобного рода и надеюсь вновь оказаться в компании единомышленников. Мне также хотелось бы попробовать свои силы в чтении стихов или обсуждении литературных тем. Спасибо за приглашение!” **Нургуль Копжасар, ФИЛ-22.**

“Литературный вечер, представленный студентами 3-го курса, прошел отлично! Было бы здорово проводить подобные мероприятия чаще и привлекать к участию студентов со всех курсов, чтобы каждый смог показать свои таланты и проникнуться атмосферой творчества. Такие вечера сближают студентов и создают уникальное пространство для самовыражения и общения” **Оксана Чарикова, РЯЛШ-42.**

“Вечер получился невероятно душевным и интересным. Студенты третьего курса блестяще воссоздали героев произведений в сценах и трогательно прочитали стихотворения. Такое выступление дало всем возможность заново оценить величие пушкинского слова и погрузиться в его мир. Подобные мероприятия, безусловно, нужны: они помогают сохранить интерес к классике и вдохновляют студентов на творчество. Спасибо всем участникам за яркие впечатления и подаренные эмоции!” **Нурайым Алибекова, РЯЛШ-42.**

Г. В. КАМЕДИНОЙ,
(ФИЛ-42)

Ұстаз – ұлы тұлға

5 қазан – ұстаздар мерекесі болып бекітілгені жыл сайын әр оқу орындарында бұл мереке атап өтіледі. Барша ұстаздарға төл мерекелерінде аса ерекше сый-құрмет көрсетіліп, түрлі концерттік бағдарламалар қойылады. Бұл атаулы мерекеде жаратылыстану-география факультетінің белсенділері де профессор оқытушылар құрамына концерттік бағдарлама ұсынды. Концерт барысында ұстаздарды мерекелерімен құттықтай отырып, түрлі өнер түрлері тамашаланды. Концерттік бағдарлама оқытушылардың көңілінен шығып, өте жоғары деңгейде бағаланды.

Ұстаз – бұл білім мен тәрбие беретін, адамды тұлға ретінде қалыптастыруға үлес қосатын адам. Ұстаз тек қана білім беріп қана қоймай, сонымен қатар өмірлік құндылықтар мен бағыт-бағдар береді. Ол өз оқушыларына рухани қолдау көрсетіп, олардың әлеуетін ашуға көмектеседі, ол адамзаттың болашағын тәрбиелейтін, біліммен қаруландыратын ұлы жауапкершілігі мол ұлағат иесі. Қоғам дамуының негізінде ұстаз еңбегі жатыр. Кез келген мамандық иесі, әрбір ғылым адамы, мәдениет пен өнер тұлғалары да өз жолын ұстаздан бастайды. Ұстаз – қоғамның алтын тірегі,

себебі ол білімді ғана емес, адамгершілік қағидаларын, өмірге деген көзқарасты қалыптастырады. Біздің жетістікке жетуімізде ұстаздың рөлі ерекше, өйткені ол бізді тек біліммен қаруландырып қана қоймай, өмірге бағыт-бағдар береді, тұлға ретінде қалыптасуға көмектеседі. Ұстаздың ықпалы біздің таңдауларымыз бен болашақтағы табыстарымызға тікелей әсер етеді.

Ұстаз бізге алғашқы білімнің іргетасын қалайды. Бастауыш сыныптардан бастап күрделі ғылыми пәндерге дейін, ұстаздар біздің интеллектуалдық дамуымызға ықпал етеді. Олар теориялық білімді

ғана беріп қоймай, оны қалай қолдануды, қиындықтарды шешуді және жаңалық ашуды үйретеді. Тек білім емес, ұстаздар адамгершілік, жауапкершілік, әділдік, еңбекқорлық сияқты маңызды құндылықтарды бойымызға сіңіреді. Осы құндылықтар бізге қиын жағдайларда дұрыс шешім қабылдауға, өз ісімізде табандылық көрсетуге және мақсатқа жетуге көмектеседі. Ұстаз – әрдайым қолдау мен шабыт көзі. Қиын сәттерде ол бізге сенім білдіріп, алға ұмтылуға күш береді. Көптеген табысты адамдар өз ұстаздарының қолдауын өз жетістіктерінің бастауына балайды.

Қажетті уақытта берілген ұстаздың кеңесі немесе мақтауы үлкен өзгерістерге әкелуі мүмкін. Жетістікке жету үшін жай ғана ақпаратты меңгеру жеткіліксіз. Ұстаздар бізге шығармашылықпен ойлауды, түрлі көзқарастарды талдауды және мәселелерге басқа қырынан қарауды үйретеді. Осы қабілеттер заманауи әлемде жетістікке жетудің негізгі кілті. Ұстаздар біздің қызығушылықтарымызды байқап, оларды қолдап, дамытатын ментор рөлін атқарады.

Қорытындылай келе, ұстаз – қоғамның ұлы тұлғасы, әрбір адамның өмір жолында ерекше орын алатын тұлға. Ол тек білім беруші емес, жүрегімізде ізгілік ұялатушы, өмірге деген көзқарасымызды қалыптастырушы және болашаққа бағыт-бағдар беруші. Ұстаздың сабырлылығы, мейірімділігі және жан-жақты білімі бізге өз жолымызды табуға, мақсаттарымызға жетуге көмектеседі. Сондықтан ұстаздың еңбегін құрметтеп, оның өміріміздегі рөлін бағалау маңызды. Жақсы ұстаздың ықпалы жылдар бойы сезіліп, адам өміріне ұзақ мерзімді әсер қалдырады.

Диана САЙЛАУОВА,
ХБ-21 студенті

Биыл қазақ халқының талантты ақын қызы, Мемлекеттік сыйлықтың иегері, халық арасында Жайықтың ақ шағаласы атанған Ақұштап Бақтыгерееваның 80 жылдық мерейтойы Республика көлемінде кеңінен аталып өтуде. Ақынның туған өлкесі Ақжайық өңірінде де біршама іс-шаралар өткізіліп жатыр.

Батыс Қазақстан облысының мәдениет, тілдерді дамыту және архив ісі басқармасының қолдауымен «Мен жастарға сенемін» жобасының аясында облыстық жас ақындар мүшәйрасы жарияланған болатын. Мүшәйраның мақсаты – ақын Ақұштап Бақтыгерееваның поэзиясын кеңінен насихаттау, екіншіден, азаматтық қоғамдағы белсенді, талантты жас ақындарды ынталандыру мақсатында ұйымдастырылып отыр. Байқаудың ережесіне сай мүшәйраға 18-25 жас аралығындағы облыстың жас ақындары қатысты.

Жас ақындар мүшәйрасына қатысушы үміткерлер бұрын-соңды жарияланбаған үш өлеңін ұсынды. Бір өлеңі ақын Ақұштап Бақтыгерееваға арнау, екінші өлеңі патриоттық, елдік, ұлттық рух бағытындағы, үшінші еркін тақырыпта ұсынылуы тиіс болатын. Ережеге сәйкес әрбір ақынның өлеңдері жеке-жеке кодталып, қазылар алқасына жасырын түрде таратылды. Әрбір өлеңге, яғни бір автордың үш өлеңіне көркемдік деңгейіне орай қойылған жеке-жеке бағалар жинақталып, қорытынды ұпай шығарылды. Қазылар алақасының әрбір өлеңге берілген бағалары, сын-пікірлері ескерілді. Мүшәйраға 9 жас ақын қатысып, бақ сынады.

Жас ақындар мүшәйрасына қатысушы үміткерлердің өлеңдерін тыңдап, оқып, әділ бағасын берген қазылар алқасы Республикаға танымал ақындар мен ғалымдардан жасақталған болатын. Атап айтар болсақ, қазылар алқасының төрағасы әрі мүшесі, ақын, Қазақстан Жазушылар және Журналистер одақтарының мүшесі, Төлеген Айбергенов атындағы сыйлықтың және спорт журналистері арасында Сейдахмет Бердіқұлов атындағы сыйлықтың лауреаты, «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты Сейтақ Ғайсағали Самиғоллаұлы, тәуелсіз сарапшы, ақын, филология ғылымдарының кандидаты, Л.Гумилев атындағы ЕҰУ профессоры, «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері Тұржан Оңайгүл Ізтұрғанқызы, тәуелсіз сарапшы, ақын, Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі, Республикалық Махамбет сыйлығының лауреаты,

Ақ шағала ақын 80 жаста

IX Халықаралық «Шабыт» фестивалінің Гран-При иегері, Республикалық жастар Поэзия фестивалінің бас жүлдегері, Республикалық «Алтын қалам», «Үркер үміт» әдеби байқауларының жүлдегері Бақытгүл Әміржанқызы Бабаш, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің профессоры, филология ғылымдарының кандидаты, әдеби өлкетанушы ғалым Мүтиев Зейнолла Жақсылықұлы, ақын, жұбантанушы ұстаз Елеубаева Үзілдік Елеубайқызы қарап, ақындардың ұсынған өлеңдерін бағалады.

Мүшәйраның қорытындысы бойынша бас жүлдені

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің қазақ тілі мен әдебиеті БББ 3-курс студенті Жолдас Нұрман Ақансеріұлы, бірінші орынды М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің қазақ тілі мен әдебиеті БББ 2-курс студенті Темір Нұрдана Жәдігерқызы жеңіп алды. Ал екінші орынды Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, қазақ тілі мен әдебиеті БББ 1-курс студенті Ғұмар Нұрым, үшінші орынды М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің қазақ тілі мен әдебиеті БББ 1-курс студенті Босай Мералы Ерлікұлы иеленіп, бағалы сыйлықтармен марапатталды.

Қойылымның басында сахнаға Нарша мен достары шығады. Олар Қарагөздің ауылында ұнататыны бар ма деген күдікті талқылайды. Қарагөздің ойы

М.Әуезовтың «Қарагөз» трагедиясы сахналанды

Мұхтар Әуезов драматургия саласына өшпейтін із қалдырды. Өркениет көшіне көшпелі мәдениет кеш қосылса да дала төсіндегі аңызға бергісіз ақиқат хикаялар Әуезов қаламынан толассыз туған. Қарагөз солардың бірі. Ғәм бірегейі. Махаббатсыз дүние бос па, дос па? Сауалы бір болғанымен жауабы мың жұмбақ. Театрдың жетекшісі оқытушы, магистр Исакова Индира Идиятқызы мен қоюшы режиссер «Режиссура» мамандығының түлегі Айсағали Қуанышбектің бірлесе атқарған жұмыс нәтижесінде Махамбет университеті «Мұрагер» студенттік театрының XVIII маусымының ашылуы М.Әуезовтың «Қарагөз» трагедиясымен басталды.

Сырымда болатын. Екеуінің туыстық түбірі жеті атаға жетпегендігі, ру дәстүрі бойынша бір-бірімен қосылуға болмайтындығы екі жастың қосылуына кедергі болады. Оның үстіне Қарагөз басқа рудың белгілі, беделді жігіті Наршаға айттырылған. Ал Сырым болса Қарагөзбен қосыла алмайтынына қатты налиды. Бір-бірін ұнатқаннан басқа қылмыстары жоқ Сырым мен Қарагөз ел алдында, ата дәстүр алдында үлкен ұятқа қалады. Бірі жынданып өліп, бірі сергелдең өмірдің күйін кешеді.

Осы трагедиялық драманы мұрагер театрының жас актерлері асқан шеберлікпен, көрерменнің жүрегіне

жеткізіп сомдап шығады. Актерлердің әсерлі ойынынан зал толған көрермен бірде күліп, бірде толғанып, бірде жылап әртүрлі күйге енеді. Қойылым өз мақсатына жетті.

«Мұрагер» студенттік театрының жас өнерпаздарын XVIII маусымашармен шын жүректен құттықтап, театр группасына шығармашылық жетістіктер тілейміз.

Театрдың қоржыны қазақ классикасының құнды туындыларына толы болғай.

Раушан ҚУАНШАЛИЕВА,

Мәдениет және өнер факультетінің тәрбие ісі жөніндегі декан орынбасары, музыкалық білім магистрі, аға оқытушы

Пәннің негізгі мақсаты – студенттерге салт-дәстүр, әдет-ғұрыптар түсінігін, бала тәрбиесіне, тұрмыстық, әлеуметтікке салт-дәстүрлер, еңбек және қарым-қатынас мәдениетімен байланысты халық дәстүрі ұғымдарын кеңейту, ұмыт болып бара жатқан салт дәстүр мен әдет-ғұрыптарды жандандыру, сонымен қатар салт-дәстүрлерді мәдени-тынығу іс-шараларында қолдану. Осы мақсатты негізге ала отырып, мәдени-тынығу жұмысы білім беру бағдарламасының 3 курс студенттері қазақ халқының және әр ұлттың болмысын, салт-дәстүрін, әдет-ғұрыптарын көрсетті.

Әр халықпен танысу кезеңінде сол елге саяхат жасағандай күй кештік. «Сырға салу», «беташар», «қалыңсыз қыз болса да, көдесіз қыз болмайды» атты қазақ халқының салт-дәстүрлері мен «бата беру» сынды әдет-ғұрыптарды көрсетумен қойылымдарымыз басталды. Корей елінен бастап, Испания, Франция, Өзбек елінің мәдениетін көрсетумен жалғасып, Украин елінің салт-дәстүрін, әдет-ғұрпын қоюмен аяқталды.

Зада СЕРІКБАЙҚЫЗЫ,
МТЖ-31 студенті

Ұлттар бірлігін паш етті

Дәстүр – әлеуметтік-мәдени мұраның ұзақ уақыт бойы адамдар атадан балаға қалдыратын, әдетке айналған, сол қоғамның немесе әлеуметтік топтың құндылықтар жүйесі мен ережелеріне ұласқан бөлігі. Осы орайда мәдени-тынығу жұмысы білім беру бағдарламасының 3 курс студенттерінің ұйымдастыруымен «Мәдени-тынығу жұмысының халықтық дәстүрлері» пәні бойынша қазақ халқының салт-дәстүрін, әдет-ғұрыптарын және өзге ұлт өкілдерінің де салт-дәстүрін көрсететін сахналық қойылымдар қойды.

Адамның сәні – өнер, білім, ақылы

(Профессор Қыдыршаев Абат Сатыбайұлының шеберлік сағаты)

2024 жылы қазан айының 31-і күні М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің Қоғамдық даму департаментінің директоры, «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдары академиясының академигі, Қазақстан Ұлттық құндылықтар академиясының академигі **Қыдыршаев Абат Сатыбайұлының «Тәжірибе алаңы: филолог мамандардың риторикалық мәдениетін қалыптастыру технологиясы мен әдістемелер ресурсы: ритор-педагог профессиограммасы, ауызша сөйлеу арқылы әсер ету моделі, экспромт сөз сөйлеу техникасы, шешен сөйлеу сапасын бағалау парадигмасы»** тақырыбындағы **шеберлік сағаты** (мастер класс) өткізілді. Университеттің акт залының тыңдаушыларға лық толуы, тіпті, ине шаншар орынның болмауы студент жастардың шешендік өнер саласына қызығушылықтарының аса зор екенін аңғартты. Профессор Абат Сатыбайұлының шеберлік сағатында, ең алдымен, кәсіби маманның риторикалық мәдениеті туралы түсінік берілді. Риторикалық мәдениет бағалау-бағдарлау бағытындағы сөйлеу әрекетін айқындайтыны баса айтылды. Ал риторикалық мәдениетті өз бойына ұялата білген кәсіби маман рухани тұлға және айқын да жарқын индивидтік қалыпта көрінері даусыз. Демек, **риторикалық мәдениетке қатысты біліктілікті қалыптастыру** - бұл тек оқытудағы бір ғана бағыт емес, сонымен бірге, өзге де оқыту пәндеріне әсер ету құралы да, интеллектуалдық және эмоциональдық тұрғыда жетіле дамудың тиімділігін қамтамасыз ететін кәсіби тұлғаның әлеуметтік тұрғыда бейімделуінің сәтті жүруіне бірден-бір қажетті алғы шарт. **Риторикалық мәдениет** - бұл әлеуметтік қатынастарда қолданылатын сөйлеудің әдістері мен қағидаттары. Демек, **риторикалық мәдениет** - кәсіби маманның шешендік тәсілдерді **тәжірибеде қолдана білу дағдысы**.

Одан әрі профессор шешендік шеберлікті жетілдіру бағдарламасын ұсынып, **“Шешен тұлғаның профессиограммасы (кәсіби қалпы)”** турасында ой өрді. Кәсіби маманның ауызша сөйлеу арқылы әсер ету моделі кең тұрғыда талданды. Кәсіби маманның ауызша сөйлеу арқылы әсер ету моделі 7 (жеті) сауал төңірегінде өрбитіні дәлелді айтылды. Бұл реттегі сауалдардың сипаттамасын профессор Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы былайша баяндады: **Біріншіден, «неге сөйлеймін?»** сауалы тақырыпты терең тарамдаудың қажеттілігін аңғартады. Тілге тиек болып отырған проблемаға қатысты көзқарастар жүйесін (тұжырымдама) анықтауды, негізгі ойдың шекарасын белгілеуді, оның сөз сөйлеудің әлеуметтік міндеттерімен үйлесуі мақсатын анықтауды айқындайды. **Екіншіден, «не туралы сөйлеймін?»** сауалы тақырыптың қилы арналары ішінен сөйленер сөз мақсатына сәйкес басты ойды елестетіп іріктеп алуды білдіреді. Бұнда идея ұшқынын алып жүруші «өзек» – сөз нысанының басты

беруі тиіс. Демек, нақтылы бір аудиторияға әсер ету амалдары мен тәсілдерін дұрыс таңдау қажеттілігін аңғартады. **Бесіншіден, «қайда сөйлеймін?»** сауалы да тыңдаушылармен қарым-қатынас жағдайы мен орнынан туындап отырып сөйлеу тактикасын, сөз сөйлеудің құрылымын алдын-ала анықтайды. **Алтыншыдан, «қалай сөйлеймін?»** сауалы арқылы адамдардың ақыл-ойына, ұғым-түсінігіне, сенімі мен сезіміне әсер етудің стилі, мейілінше бірден-бір сәйкесті амалдары ойластырылатыны түсінікті. Айғақтаманың барша тактикасы осы сауалдың жауабында ғана тоқайласқан. **Жетіншіден, «не айтамын?»** сауалында нақты айғақтамалар, дерек көздері, мысалдар басты ойдың дәлелдеу құралдарын құрайды.

Аталмыш тақырыптағы шеберлік сағатында профессор Абат Сатыбайұлы Қыдыршаев кәсіби маманға ауадай қажетті экспромт сөз сөйлей білудің әдістемелік қағидаттарына да кең көлемде тоқталды. Мастер класс авторына сөз кезегін берелік: **«Егер Сіз жас маман ретінде қиналсаңыз, онда бұндай жағдайда алдын ала даярлану қажеттілігін ескергейсіз. Экспромт сөйлеуге үйрену бағытындағы сатылы үлгінің бірі төмендегіше: жекелеген парақшаларға тақырып атауларын жазып, араластыра отырып, тәуекел деп біреуін суыру; Қолға**

тезисі ұшталады. **Үшіншіден, «қанша сөйлеймін?»** сауалы сөйлеу нысанын шектеу туралы сөйленер сөздің мазмұнындағы басты қағидаларды іріктеп алуды, сөйлеу нысанын бөлшектеуді не негізгі ойды бірнеше бағытқа бөлуді міндеттейді. Сондай-ақ сөйлеу сәтінде айқара ашылуға тиісті конструктивтік сауалдарды жүзеге асыру межеленеді. Демек, алғашқы реттегі үш сауалды тірек ету **тыңдаушыларға әсер ету стратегиясын** құрайды. **Төртіншіден, «кімге сөйлеймін?»** сауалы тактиканы таңдамас бұрын барлау мақсатына байланысты бағыттама

тиген тақырып бойынша ақырына дейін не айтуға боларына тез ой жүгіртіп өту (Ештеңе жазбау. Бұл жаттығудың барлық сатыларын ойша істеген жөн). Аудиторияны назарға алу; Өзіңіз айтқыңыз келген мәселенің негізгі түйіндері мен баптарын ойлана жүйелеу; Сөздің қорытындысы қалай боларын алдын-ала анықтап алу. Сөзді аяқтар тұста тыңдаушыларға қарата не айтқыңыз келерін межелу. Жалпы экспромт сөйлеудің қауіптілігі – өз сөзіңізді қашан аяқтарыңызды, қашан кідіреңізді білмейтіндігіңіз. Егер алғаш сөйлей бастаған тұста Сізде анық тұжырым жоқ болса,

«бір ауыз сөз» айтудың байланыссыз риторикаға ұласуы әбден мүмкін екендігін ескеріңіз; Тыңдаушылар құлақ салуы үшін, ден қоя тыңдауы үшін, айтқыңыз келген мәселенің негізгі тұжырымдарынан бастаңыз; Ойша әзірлену сөз сөйлеуге даярлануға қатысты жоғарыда айтылған баптарға сәйкесті жүргені жөн. Тек уақыттың тым қысқа екенін естен шығармаңыз. Өзіңіз мерзімі 15 секунд мөлшеріне шақ болғаны абзал. Тәжірибе жинақтай келе әрбір іскер маман бұл уақытты да бес секундқа азайтқаны жөн; Даяр болғаныңызды сезінгеннен кейін дауыстап сөйлей бастаңыз. Егер мүмкіндік болса, мұның бәрін арнайы дискіге жазып алу артық емес. Сәйкесінше өзіңізге **«Тақырып аясында сөйледім бе?»**, **«Ойша белгіленген баптарды аша алдым ба?»**, **«Қорытынды түйінім ойлы болды ма?»** деген секілді сауалдарды қойғаныңыз жөн. Экспромт сөйлеу сәтінде өзіңізді сенімді сезінгіңіз келсе, осы жоғарғы жаттығуды күнбе-күн қайталаңыз...»

Шеберлік сағатының соңында шешен-тұлғаның сөйлеген сөзін талдаудың жай және күрделі парадигмалары ұсынылды. Бірі төмендегіше: Кіріспеңіз мен қорытындыңыздың сәттілігі; Өз тарапыңыздан іріктеп алған мысалдарыңыздың тартымдылығы; Сөйлеу ырғағыңыз бен дауыс тоныңыздың үйлесімділігі; Сөйлеу стиліңіз бен тіліңізді бағалау; Регламентті ескеруіңіз; Мінбеде өзіңізді ұстай білуіңіз; Сөзіңіздің тартымдылығы, жағымдылығы; Сөйлеген сөзіңіздің өзіндік ерекшелігі (Несімен ерекшеленеді?); Сөйленген сөзіңіздегі негізгі айтылған ойдың түсініктілігі; Сөйленген сөзіңіздің (айтылған пікірдің) сенімділігі (Үш ұпайлық өлшеммен бағалау).

Дильназ МАХУТОВА, Бақытгүл ДОСҚАЛИЕВА,
Қоғамдық даму департаментінің ғылыми қызметкерлері

Криминалист мамандардың тәжірибелік сабағы

Қалалық С.Киров атындағы демалыс саябағында «Оқиға орнын қарау» және «Өлген адамды қарау» тақырыбында көшпелі практикалық сабақ өтті. Оған М.Өтемісов атындағы БҚУ-дың Тарих, экономика және құқық факультетінің «Құқықтану» білім беру бағдарламасының 4-курс студенттері, «Құқықтану» білім беру бағдарламасының оқытушылары Казиев Тайман Исмағұлұлы және Абуов Алтынбек Ғалымгерейұлы, сондай-ақ БҚО Полиция Департаментінің ЖКБ бастығы полиция полковнигі Мағзұмов А.Т. және БҚО Полиция Департаментінің ЖКБ бастығының орынбасары полиция подполковнигі Мухамедьяров К.К. қатысты.

Практикалық сабақтың негізгі мақсаты – білім алушылардың кәсіби білімі мен дағдыларын қалыптастыру, теориялық білімдерін бекіту, дәлелдемелер жинау және тіркеу дағдыларын қалыптастыру, бақылау дағдыларын дамыту және аналитикалық ойлауды дамыту, қарау әдістемесін оқып-үйрену, оқиға орнын тіркеу әдістерін меңгеру, ұжымдық жұмысты дамыту, іс-әрекеттерді үйлестіру және нақты жағдайларды модельдеу болды.

Осылайша, оқиға орнын қарау бойынша практикалық сабақтардың негізгі мақсатына қол жеткізілді, яғни оқиға орнында дұрыс және жедел әрекет ете алатын, барлық құқықтық және техникалық нормаларды сақтай отырып, дәлелдемелер жинау және тіркеу жұмыстарын жүргізе алатын мамандарды даярлау.

Студенттер үшін бұл сабақ өздерін нағыз кәсіби маман

ретінде сезінуге мүмкіндік берді. Олар дәлелдемелерді тіркеуді, фото және бейнетүсірілім жүргізуді, сондай-ақ оқиға орнының схемаларын жасауды үйренді, студенттердің пікірінше, бұл дәріс тыңдаудан әлдеқайда жақсы, өйткені практикалық тәжірибе дұрыс әрекет ретін және жіберуге болмайтын қателіктерді түсінуге көмектеседі.

Практикалық сабақ өткізу барысында студенттер университетіміздің құралдар мен жабдықтарды пайдаланды, университет осы құралдарды студенттердің практикалық дағдыларын жетілдіру мақсатында сатып алынған. «ОМП-2» оқу чехмоданы, металл детекторының және магнит қолданылды. Алдағы уақытта студенттердің теориялық білімдерін іс жүзінде үйренуге мүмкіндігі болуы үшін ғылыми және материалдық база жетілдіріледі.

«Multilingualism of Kazakh Youth in the 21st century» атты іс-шара 2024 жылдың 29 қазанында «Жастар Life» коворкинг алаңында топтық дебат форматында өткізілді. Іс-шараға қонақ ретінде студенттер және деканның оқу ісі жөніндегі орынбасары А.Ғ.Наби және ИЯ-21 тобының студенттері қатысты.

Көптілділік - заман талабы

Іс-шараны сөз сөйлеп ашып, студенттерімен дебат барысында сәттілік тіледім. Тақырыпты ашу мақсатында қазіргі таңда Қазақстандағы мультилингвализм туралы презентация көрсетіліп, оны Нурулин Дамир мен Абдушева Мадина түсіндіріп айтты. Кейін топ 2 командаға, яғни қолдаушы және оппозицияға бөлініп, команда капитандары Нурулин Дамир мен Қабланов Ертай қол алысып, өз командаларының ұстанымдарын таныстырды. Пікірталасты бастамас бұрын қатысушыларды қолдау көрсету ретінде ИЯ-21 топ студенті Жасұлан Әсел Қорғанбек Аманжоловтың «Отан» туындысын мәнерлеп оқыды. Пікірталас барысында командалар бір-біріне сұрақтар қойып, сол сұрақтарды талқыға салып, жауап берді. Барлық топ мүшелері атсалысып, белсенділік танытты. Пікірталас біткен соң патриотизм рухын көтеру үшін студенттер «Алға Қазақстан» әнін шырқады. Осы кезеңде қазақ дәмін насихаттау мақсатында қонақтарға және студенттерге «Қазақстан» шоколадын таратып бердім. Деканның оқу ісі жөніндегі орынбасары А.Ғ.Наби қорытынды сөз сөйледі. Жиын соңында естелікке суретке түстік.

А.Б. НАСИМУЛЛИНА,
Шетел тілі және әдебиеті мұғалімдерін дайындау БББ
аға оқытушысы, магистр

Жарқын болашақтың негізі – жас буын

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев атап өткендей, «жастар – елдің болашағы». Бұл ұстанымда жастардың дұрыс бағытта тәрбиеленуі мен білім алуы маңызды. Жастардың бойында патриотизм сезімін дамыту, жоғары моральдық-этикалық құндылықтарды қалыптастыру қоғам мен мемлекет алдында тұрған басты міндеттердің бірі.

«Болашақ бүгіннен басталады» деген нақыл сөз

өміріміздің кез келген сәтінде маңызды мағынаға ие. Болашақ ол әрбір адамның келер ұрпағына табыс ететін үлкен қазынасы. Қазіргі жасаған әрбір таңдауымыз бен басқан қадамымыз болашақтың қандай болатындығының көрінісі.

Бүгінгі қадам болашақ негізі. Келешекке жетудің негізі, қазіргі күнгі іс-әрекеттер мен шешімдерге байланысты екендігі белгілі. Яғни, адам үлкен жетістікке жеткісі келсе,

ол бүгінгі күннен бастап сапалы білім алып, еңбектену білуі қажет.

Білім – жастардың дамуының басты құрамдас бөлігі. Жоғары сапалы білім беру жүйесі, заманауи технологиялармен жабдықталған мектептер мен университеттер, жастардың өз қабілеттерін дамытуына зор мүмкіндік береді. XXI ғасырда ақпараттық технологиялар мен инновациялар саласында білім алу жастарға жаһандық деңгейде бәсекеге қабілетті болуға жол ашады. Болашағынан жарқын үміт күтетін адам ең алдымен өз уақытын тиімді пайдалануды үйренеді. Уақыт - ең құнды, маңызды қазына ол көзді ашып жұмғанша өтіп кететіндігі барлығымызға мәлім. Уақытты бос өткізу немесе пайдасыз, керек емес заттарға құрту, бос әурешілік. Адамдар осыны біле тұра, уақыттарын дұрыс пайдалана алмай жатады. Уақытты өнімсіз істерге жұмсау болашаққа жасалған үлкен қателік. Көп адамдар болашақта көптеген жетістікке жетіп, алға қойған мақсаттарына жеткісі келгендіктен уақытпен өте жоғары деңгейде санаса біледі. Кей адамдар жалқаулық пен еріншектіктің салдарынан өз жоспарларынан бас тартып жатады. Жастардың болашағы жарқын болуы үшін олар өздерінің мүмкіндіктерін толықтай пайдаланып, заманауи талаптарға сай дамуы қажет. Білім алып, кәсіпкерлікпен айналысып, өз салаларында жаңа белестерді бағындыру арқылы олар елдің экономикалық және мәдени дамуына елеулі үлес қосады. Жастарға сенім артылып, олардың бастамалары қолдау тауып жатса, зор болашақтың негізі қаланатыны сөзсіз.

Айым МЕНДЕШОВА,
Хим-13 студенті

Студент – қоғамның кешегісі мен бүгінгісін, саралай отырып, келешегін жасайтын жеке тұлға. Еліміздің келешегі мен бүгінін құрайтын студенттерімізді халықаралық 17 қараша студенттер күнімен шын жүректен құттықтаймыз!

Осы мерекеге орай мәдениет және өнер факультетінде «Студенттік өмір – көтеріңкі көңіл» атты апталық оздырылды. Аталған апталық МТЖ БББ 1-4 курс студенттерінің ұйымдастыруымен өтті. Апталық барысында көптеген іс-шара түрлері ұйымдастырылып, қойылымдар қойылды. Атап өтсек, «Апталықтың ашылуы», «Біз де студент болғанбыз» түлектермен кездесу, «Quzux tar» интеллектуальды сайысы, «Кеш мені» лирикалық драмасы, «Auyl vibe» театрландырылған концерттік бағдарламасы, «Апталықтың жабылуымен» аяқталды.

Сонымен қатар апталықтың ерекшелігі үздік студенттерімізді анықтап, жабылу кешінде марапаттау кезеңі болды. Кеш барысында мәдениет және өнер

«Студенттік өмір – көтеріңкі көңіл!»

факультетінің қоғамдық өміріне белсенді араласқан студенттерімізді факультет деканының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Р. Ж. Қуаншалиева марапаттаса, апталықтың барысында анықталған үздіктерді аға оқытушы, магистр Г.Е.Жұмағалиева марапатты табыстады.

Көтеріңкі көңіл-күй мен есте қаларлық сәттерді сыйлау мақсатында ұйымдастырылған апталығымыз студенттеріміздің көңілінен шықты. Үздіктерді танып, өнерлі студенттеріміздің жаңа қырларын аша білген апталық сәтті қортындыланды. Барша студенттерімізді осы сәтте төл мерекелерімен құттықтаймыз. Жарқын болашақ пен кемел ой, табысты жылдар тілейміз!

Г. Е. ЖҰМАҒАЛИЕВА,
Мәдени-тынығу жұмысы БББ аға оқытушысы, магистрі

БРАКОРАЗВОДНЫЙ ПРОЦЕСС НА ПРАКТИКЕ

Студенты ЗКУ им. М. Утемисова группы ЮР-22 и ЮР-32 ОП Юриспруденция факультета истории, экономики и права с преподавателем М.С. Усенко посетили открытый урок по теме «Бракоразводный процесс» на примере, взятом из судебной практики. Открытый урок в форме учебного судебного заседания проходил на базе Западно-Казахстанского инновационно-технологического университета. Учебный процесс подготовили студенты 1-4 курсов гуманитарно-юридического факультета. Организатором встречи выступил к.ю.н. преподаватель ЗКИТУ Куставлетов Хамидулла Мухитович.

Открытый урок прошел на высоком уровне и вызвал интерес у студентов. В ходе урока студенты рассмотрели, как можно на практике применять нормы семейного права, разобрались в процедуре бракоразводного процесса. Развили навыки публичных выступлений и аргументации.

Также приглашенные гости смогли задать вопросы и уточнить детали процесса на, что получили развернутые ответы. Особое внимание студентов было уделено роли суда в защите интересов ребенка, что является одной из ключевых задач семейного законодательства.

Открытое практическое занятие на тему «Smart технологии»

В рамках методического месячника физико-математического факультета «Интеграция теории и практики в обучении: современные подходы к подготовке специалистов в области информатики, физики и математики» старший преподаватель ОП подготовки учителей информатики и ИТ-специалистов Г.Г. Мухамбетова провела открытое практическое занятие по дисциплине Информационно-коммуникационные технологии на тему «Smart технологии» для студентов группы КЯЛ-21 ОП казахский язык и литература.

В мероприятии приняли участие декан физико-математического факультета Д.Б. Абулкасова, руководитель ОП подготовки учителей информатики и ИТ-специалистов А.А. Хамзина, старшие преподаватели, магистры ОП дошкольное и начальное образование С.Н.Ернязова, А.П.Рамазанова, Г.Е.Тлепбергенова.

Занятие началось с демонстрации интерактивных презентаций студентов на тему «Smart технологии», созданных с использованием нейросети Gamma.app на интерактивной панели.

На следующем этапе студенты выполняли практические задания на компьютерах. Они создали QR-коды для открытия изображений и видеоматериалов с использованием сайта QR coder. Затем студенты работали в нейросети AR-Studio, реализующей технологию дополненной реальности (AR). Перед этим они выполнили задание по распознаванию материалов о истории и музеях города Уральска, созданных с использованием технологии дополненной реальности.

В процессе занятия студенты выполняли задания в нейросетях:

D-ID – для создания видео презентаций, Leonardo – для генерации изображений по текстовому описанию,

Lensgo – для преобразования видеороликов в мультфильмы.

Завершилось занятие проверкой знаний студентов с помощью тестовых заданий на платформе QuizRise. В начале и в конце занятия каждый студент оценил уровень своих знаний с использованием метода дерево Блоба.

Во время занятия студенты активно и с большим интересом выполняли задания.

По итогам занятия преподаватели, присутствовавшие на мероприятии, отметили, что занятие полностью достигло своей цели. Было успешно интегрировано групповое, парное и индивидуальное обучение, а студенты познакомились с различными нейросетями. Урок получил высокую оценку за методическую грамотность и инновационный подход.

Г.Г. МУХАМБЕТОВА,

Старший преподаватель ОП подготовка учителей информатики и ИТ специалистов

Ұлттық валюта – теңге күні

Қазақстанда Ұлттық валюта күні жыл сайын 15 қарашада атап өтіледі. Бұл күннің тарихи мәні зор, себебі 1993 жылы дәл осы күні Қазақстан Республикасының алғашқы ұлттық валютасы – теңге айналымға енгізілді. Теңге еліміздің экономикалық тәуелсіздігі мен ұлттық бірегейлігінің маңызды символына айналды.

Теңге – қазақ халқының көне тарихында қолданылған алғашқы ақша атауының қайта жаңғыруы. Ерте дәуірлерде сауда-саттықта қолданылған теңгелер біздің ата-бабаларымыздың экономикалық мәдениетінің дамығанын көрсетеді. Қазақстан өз Тәуелсіздігін алғаннан кейін, ұлттық валютаны енгізу ел экономикасының дамуы мен тұрақтылығына үлкен серпін берді.

Теңгенің енгізілуі Қазақстанның қаржы жүйесін нығайтуға, банк секторын дамытуға және халықаралық сауда-саттықты кеңейтуге мүмкіндік берді. Бүгінгі күні теңге еліміздің экономикалық дербестігін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады. Ұлттық валюта еліміздің ішкі және сыртқы саясатында тұрақтылық пен сенімділікті нығайтуда маңызды фактор болып табылады.

Ұлттық валюта күні тек қаржыгерлер мен экономистер үшін ғана емес, барлық қазақстандықтар үшін маңызды мереке. Бұл күн – еліміздің тәуелсіздігі мен экономикалық жетістіктерінің символы. Әрбір қазақстандық үшін теңге – күнделікті өмірдің ажырамас бөлігі және ұлттық мақтанышымыздың белгісі.

Ұлттық валюта күні – Қазақстанның экономикалық тәуелсіздігі мен ұлттық бірегейлігін атап өтетін ерекше мереке. Теңге еліміздің тарихында маңызды орын алады және оның болашағы жарқын болатынына сенім мол. Әрбір қазақстандық бұл күні ұлттық валютаның маңыздылығын түсініп, оны қадірлеуі тиіс.

Айназ ӨСЕРБАЙ,
ИАДМ-11 студенті

Білімдерін сынаған «IQ Battle»

14 қараша күні жаратылыстану-география факультетінде «Химия» БББ 2 курс магистранттарының педагогикалық практикасы аясында «IQ Battle» интеллектуалдық ойыны ұйымдастырылды. Интеллектуалдық ойынның мақсаты – студенттердің білімін кеңейту және жүйелеу, эрудицияны, командалық жұмыс жасау қабілетін дамыту болып табылады. Интеллектуалды ойынға «Химия-Биология», «Химия» БББ Хим-23-1, Хим-21, Хим-23, ХБ-31, ХБ-32, Хим-41 топ студенттері қатысты. Ойын 4 турдан, атап айтсақ, блиц-сұрақтар, сурет/музыка/медиа, логикалық, викториналық сұрақтар бойынша оздырылды.

Ойын барысында 2 курс магистранттары Хамидулла Нұрбек пен Мендіғалиев Елдар шеберліктерімен және әсерлі жүргізу қабілеттерімен іс-шараның жоғары деңгейде өтуіне үлкен үлес қосты әрі ойынға ерекше серпін берді. Өз кезегінде студенттер де белсенділік танытып, қызығушылық пен жігердің үлгісін көрсетті. Олардың ынтасы мен ықыласы ойынның әсерлі әрі есте қаларлықтай болуына ықпал етті. Осындай үйлесімділік пен ортақ күш-жігердің нәтижесінде іс-шара жоғары деңгейде өтті. Ойын соңында командалар 1-ші, 2-ші, 3-ші дәрежелі дипломмен және ақшалай сертификаттармен марапатталды. Сайыс қорытындысы бойынша 1-ші орын – «V» командасы 2-ші орын – «Тапқырлар» командасы, 3-ші орын – «TNT (тринитротолуол)» командасы жеңіп алды. Бұл зияткерлік жарыс әр қатысушыға өз білімін сынап, жаңа деңгейге көтеруге мүмкіндік берген нағыз қызықты іс-шара болды.

«Qyzuq tar» атты интеллектуалдық сайыс

Студент – бұл орта және жоғарғы білім беру мекемесінде білім алып жатқан тұлға. Ол белгілі бір салада білім мен дағдыларды меңгеріп, болашақта кәсіби маман болуға ұмтылады. Қараша айының 17-сі халықаралық студент күні екені баршаңызға мәлім. Осы атаулы мерекеге орай мәдени-тынығу БББ аға оқытушысы, магистр Г. Е. Жұмағалиеваның жетекшілігімен, мәдениет және өнер факультетінде «Студенттік өмір – көтеріңкі көңіл» атты апталығы өтті. Апталық аясында мәдени-тынығу БББ 1 курс студенттері «Qyzuq tar» атты интеллектуалдық сайысын өткізді. Сайыстың мақсаты – студенттердің теориялық білімдері мен практикалық жұмысын жетілдіру болды. Сайыс барысында факультетіміздің 2, 3, 4 курс студенттерінен құралған «Алау» және «Жалын» командалары болып бақ сынасты.

Сайыстық кезеңдерде университеттің тарихы, мәдени-тынығу жұмысы мамандығының қалыптасуы және осы мамандықты дамытуда үлес қосқан тұлғалар бойынша сұрақтар қарастырылды. Сайыс соңында «Алау» командасы жеңіске жетіп, пән оқытушысы Г. Е. Жұмағалиева марапаттады. Сайыс арқылы студенттер

бос уақытын тиімді өткізіп, қарым-қатынас мәдениетін нығайтып, ой-өрістерін жетілдірді.

Фатима АЙДАРБЕК,
МТЖ БББ студенті

МАЛАЙЗИЯ - жер көлемі бойынша әлем елдері арасында 66 орында тұрған (329847 шаршы шақырым) екі бөліктен тұратын **ЖОҒАРЫ** дамыған ел. Батысы Малакка түбегінің оңтүстік бөлігінде, шығысы Калимантан аралының солтүстігінде. Оларды Оңтүстік-Қытай теңізі бөліп жатыр. Әлемдегі қауіпсіз елдер қатарында 18 орында тұр. Бұл тек мәлімет қана, шын мәнінде қауіпсіз ел. Халқы 33,94 млн. оның 63,7% мұсылмандар. Мемлекеттік тіл – малай тілі. 1957 жылы ағылшындардан тәуелсіздік алған. Елде ағылшын тілі екінші маңызды тіл. Малайзияға саяхаттың артықшылығы бір оқпен үш қоянды атып алғандай сезімде боласыз. Олай деуім – сіз бір сапарда үш елдің малай, үнді, қытай халықтарының салт-дәстүрі, мәдениеті, архитектурасы т.б. танысасыз. Оған біздің саяхатта болған жерлеріміз куә.

Айтылар әңгіменің өзегі -

бұл елдерге саяхаттасаңыз өкінбейсіз!!!

Малайзия таулы ел. Елдің батысы мезозой, шығысы кайнозой қатпарлығынан тұрады. Себебі географтарға түсінікті. Климаты экваторлық, муссондық. Жылдық ауаның орташа температурасы 25-28° сондықтан туристерді жыл он екі ай бойы қызықтырады. Негізі қарашадан сәуірге дейін құрғақ кезең, туристер үшін өте қолайлы деп есептеледі. Біз тамыз айының аяғы мен қыркүйек айының басында саяхаттадық, ауа райы тамаша болды. Географ ретінде айтарым қашан барсаңыз да ауаның ылғалдылығы 100% болатынын ескеріңіз. Малайзияда туристер тамашалайтын жерлер көп. Соның ішінде өзіміз болған бірнешеуін атап кетуді жөн көрдім. Елдің астанасы – Куала-Лумпур қаласы. Мұнда 8 млн. 815 630 адам тұрады. Қала өте әдемі. Түнгі Куала-Лумпурдан Нью-Йорктің Манхеттеннен кем түспейтіндей жерлерді көргендей болдым.

Қыздарым Самал, Дидармен Куала-Лумпурдағы күні бүгінге дейін әлемдегі ең биік (451,9м.) 88 қабаттан тұратын егіз мұнараның жанындамыз. Екі мұнараның арасы жабық өткелмен жалғасқан. Мұнара 1998 жылы салынып біткен. Оны салуға тек Малайзия елінде өндірілетін құрылыс материалдары пайдаланылған.

Мынау Куала-Лумпурдан он үш шақырым жерде орналасқан Бату Гейвс үңгірлік индуистік храмның кіреберісі. Үндістер үшін Үндістаннан тыс жердегі танымал әлемдегі құлшылық ететін ең үлкен қасиетті мекен болып саналады. Ғалымдардың зерттеуі бойынша үңгірлер 400 млн. жыл бұрын ізбестен (известняк) қалыптасқан. Оны тек 1878 жылы америка ғалымдары ашқан. Бұл жерде 300 ден астам үңгір бар. Ең үлкені үнділіктердің соғыс құдайы лорд Мургананың алтын түстес мүсіні тұрған үңгір.

Бақыт құсы менің қолымда

Алаңда ғимараттар т.б. ескерткіш суретке түсетін орындар көп. Үңгірге жету үшін 272 тік баспалдақпен маймылдармен «таласып, тартысып, жарысып» жоғары көтерілуің керек.

Мен үңгірдемін

Үңгір ішіндегі ғажайып көрністер шаршағаныңды тез ұмыттырып жібереді. Бұл Малайзияның ең әдемі туристік бағыттарының бірі. Жылына мұнда миллион жарымнан астам туристер келетін көрінеді.

Сұлушаш ҚҰЛМАЛИЕВА,
зейнеткер ұстаз, Астана қаласы,
Қазақстандық Ұлттық Географиялық қоғамы мүшесі

Мақсаты: Білім алушыларға бағытталған оқытуды ұйымдастыруда оқытушы шеберлігін арттыру және тәжірибе алмасу.

Жарнама дегеніміз – белгілі бір зат пен құбылысты, іс-әрекет пен қызметті елге таныту, насихаттау, оларға деген сұранысты күшейту мақсатымен жарияланған хабарлама жиынтығы.

Жарнама (франц.-жар саламын) айқайлау деген мағынаны білдіреді.

Кітапханалық жарнама келесі мақсаттарға қол жеткізу үшін қолданылады:

- Кітапханаға қызығушылықты қалыптастыру
- Кітапхананы оқырманға жақындату

Жарнама кітапхана имиджіне қалай әсер ете алады? Кітапхана қызметін дамытуда көпшілік кітапханалардың және мекемелермен ұйымдардың қызметіне әдістемелік көмек көрсетіп, кітапхана ресурстарын талдауда, ғылыми зерттеу жұмысын жүргізуде және біріңғай жүйені жетілдіруде ақпарат көздерін қоғамда, пайдалануға ықпалын тигізіп, ұйымдастыратын идеологиялық және ғылыми ақпараттық орталық болып табылады. Жалпы кітапханалар жүйесін сақтап қалу, оқырмандарға жаңаша түрде қызмет көрсету, оқуға баулу, рухани байлығын көтеруде кітапханалық жарнаманы қазіргі заманға сай жүргізілуі қажет.

Көптеген кітапханаларда имидж ретінде электронды пайдаланушы билеті енгізілген. Кітапханаларда музыка тыңдап, телевидеофильм қызметтердің жылжу үрдісін зерттеу, екіншіден, пайдаланушылардың жалпы қажеттіліктерін көретін демалыс бұрыштары мен шығармашылық бағдарлама — кеш өткізетін орын бөлінуі де пайдаланушылар легін арттыруда. Кешке аналитикалық ақпараттық шолулар, пресс-дайджестер іскерлік досыелер дайындайды.

Жарнаманың тиімділігі. Кез келген жарнама ең кем дегенде екі жағдайда тиімді, біріншіден, кітапхана дамуының маркетингтік концепциясының бір бөлігі ретінде қызмет көрсету сапасын, ақпараттық өнімдер мен сұраныстағы анықтауға бағытталған. Жарнаманы дұрыс ұйымдастыру арқылы кітапхана өз пайдаланушыларымен ғана емес, міндетті түрде ықтимал пайдаланушылармен де жұмыс жасайды. Кітапхананы жарнамалайтын материалдар ең әуелі кітапхана ғимараты ішінде, ал сыртта адам көп жүретін жерлерге ілінеді. Сонымен қатар, хабарлаудың ресурстық аспектісін сервистік қызмет көрсету.

Кітапханалық жарнаманың түрлері:

Сыртқы жарнама,

Интернеттегі жарнама,

Басылымды жарнама.

Сыртқы жарнама. Ең басты сыртқы жарнама - кітапхана ғимараты мен оның айналасындағы территория екені күмәнсіз. Отандық және шетелдік тәжірибелерге сүйенсек, кітапхананың сыртқы жағымды бейнесін жасау үшін қазіргі заманғы жаңа ғимаратқа көшудің қажеті жоқ. Қайта өңделген ескі ғимарат немесе ауылдық, ағаштан жасалған ғимарат, егер олар сирень, жасыл көгалмен қоршалған болса, әдемі де жанға жайлы әсер қалдырады. Жарнамалық стенділер тұрақты, бағана немесе шарбаққа ілінеді, оларды әдетте кітапхана маңындағы, көше жақ бетке қаратып іледі. Олар өтіп бара жатқан жүргіншілердің назарын аударады. Психологтар бұндай әсерді аудиторияны «ұстап алу» эффекті дейді. Олардың көркемделуіне зор назар аударылуы керек, өйткені көркем стенд-кітапхананы жарнамалудың бір түрі.

Интернеттегі жарнама. Интернет-компьютер арқылы іске асатын гипермедиалық орта. Ол – жарнама үшін таптырмайтын құрал және басты екі қасиетімен ерекшеленеді. Оның үстіне Интернет ақпарат таратудың гипермедиалық әдісі болып табылады, дәстүрлі бұқаралық ақпараттардан айырмашылығы – интерактивтілігі, кең тарауы мен өзгергіштігі. Екіншіден, Интернет – әлемдік виртуалды рынок, территориялық немесе уақыттық шектеу дегенді білмейді, қоры мен қызмет түрлерін интерактивті әдіспен пайдалануға мүмкіндік береді. Интернетті маркетинг жүйесінің бір бөлігі ретінде пайдалану кітапхана беделін өсіріп, кітапхана қызметін қолданушылар санын арттырады.

Басылымды жарнама. Басылымды жарнаманың артықшылығы – бір мезгілде көп адамды, оның ішінде, кітапханаға келмейтіндерді де қамти алатындығында, келесі бір артықшылығы – ұзақ уақыт пайдаланылатындығында. Плакат, парақша, т.б. бірнеше жыл қызмет ете алады. Тек қана бұл басылымдарда «бір күндік», қысқа мерзімді ақпарат болмауын қадағалау керек. Басылымды жарнама кітапхананың ақпараттық және т.б. мүмкіндіктерін пайдалануға жол ашады.

Мектеп кітапханасының дизайны.

Мектеп кітапханасының дизайны – кітапхана кеңістігінің көркемдігі, эстетикалық талаптарға сай етіп құрастыруды айтамыз. Дизайндың негізгі элементтері – түс, заттың сапасы, форма, көлем, т.б. Бұл туралы кездейсоқ айтып отырғанымыз жоқ. Өйткені әр кітапхананың өзіндік архитектурасы, дизайны және стилі болуы қажет. Қазіргі таңдағы жан-жақты білім мен тәрбие беретін мәдени орындардың бірі – мектеп кітапханасы. Мектеп кітапханасының атқарар қызметі зор. Кітапханаға

оқушылар келіп, қажетті әдебиеттерді жаздырып, әрі білімдерін толықтыра отырып, шығармашылық жұмыстармен де шұғылданады. Мектеп кітапханасы мектептегі білімге ұмтылатын жас ұрпақтың, сондай-ақ ұстаздардың сүйікті орны. Мектеп кітапханасы – бұл мектептің мәдени орталығы. Заман талабына сәйкес мектеп кітапханасын көркемдеудің бірнеше үлгісін көрейік. Олар: кітапхана – оқу сыныбы кітапхана – қонақ бөлме, кітапхана – ас үй, кітапхана – ойын бөлмесі, кітапхана – мұражай. Мектеп кітапханасы – оқу сыныбы.

Кітапхана – оқу сыныбын қалыптастыруға, оқырмандарды оқуға және ізденуге, зерттеуге жол ашатын бірден-бір орын, сонымен қатар білім берудің нәтижелі жұмысын ұйымдастыру арқылы оқырмандардың оқу сапасын жақсартыды. Мектеп кітапханасын жабдықтау үшін, ең алдымен оқушылардың кітап оқуға ынтасы мен қызығушылығын арттыру керек, бұл жерге көзді ауыртпайтын және іш пыстырмайтын, әдемі стандартты жиһаз орналастырылады. Мектеп кітапханасы дәстүрлі білім беру бағдарламасына сүйене отырып, жаңашылдық әдістермен оқырмандардың кітапхана және кітапқа деген сүйіспеншілігіне қол жеткізуге көмектеседі және оқу процесі үшін ыңғайлы базаға айналады. Мектеп кітапханасы – қонақ бөлме. Оқырмандарға бір жерде отырып оқып, талқылау үшін отыратын жұмсақ үстелдерді орналастыра білу. Кітапхана-қонақ бөлмесін жаңа талапқа сай безендіре білу керек. Яғни, әр оқушыға бұл

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің филология факультетінде «Тәжірибе алаңы: филологиялық білім берудегі smart технологиялар пен әдістемелер ресурсы» тақырыбындағы әдістемелік айлық аясында «Кітапхана ісі», «Кітапханалық педагогикалық қызмет» БББ бойынша білім алатын топтардың қатысуымен «Жарнама – кітапхананың жаңа имиджін қалыптастыру құралы» атты ашық дәріс өтті.

Жарнама – кітапхананың жаңа имиджін қалыптастыру құралы

бөлмеге кіргенде өзін еркін сезініп, өз қалауы бойынша кітаптарды қарап, қалаған жерінде кітап оқып, немесе қалаған уақытында еркін жобаға сәйкес демалуын қамтамасыз еткен жөн.

Мектеп кітапханасы – ас үй. Кітапхананың шағын бір аумағынан ас үй ашуға болады. Ол жерде даярлау технологиясы, функционализм, жұмыс түрлері біріктіріледі. Оқырмандар үзіліс кездерінде немесе мектептен кейін кофе немесе шәй іше отырып, баспа басылымдары жайлы достарымен ой бөліседі, талқылайды, пікір алмасады, сондай-ақ электрондық пошталарын тексереді, әлеуметтік желілерде сөйлесе алады.

Мектеп кітапханасы – ойын бөлмесі. Бұл жерде балалар өзінің достарымен кездеседі. Қордағы кітаптан басқа, онда кез келген ойын ұсынылады. Кітапханашы балалармен әңгімелесу, сахналық ойындар, шығармашылық конкурстар, мерекелер мен демалыс күндерін өткізе алады. Барлық іс-шаралар балаларға көмектесуді үйренуге, ойлануға, өз қабілеттерін жетілдіруге мүмкіндік береді, кітапты сүйіспеншілікпен оқиды. Мұндай кітапханада серги отырып оқиды және ойындарды еркін ойнай алады.

Мектеп кітапханасы – мұражай. Кітапхана-мұражайда мұражайлық құндылықтарды және құжаттарды, экспонаттарды пайдаланады, құнды материалдармен жұмыс жасайды және оларды кітапханада ұзақ емес, уақытша сақтайды. Кітапхана-мұражайдың ең ұтымды жағы-ұтқырлық, ол дәстүрлі мәдениеттің жалпыға ортақ құндылықтарын сақтауға, оқып үйренуге ықпалын тигізеді. Мектеп кітапханасын жоғары биіктен көру үшін, ең алдымен заманауи үлгіде, жарық және биік дизайнмен, әрі жоғары талаптарға сай болып безендіру керек. Сыртқы әрлеуін, көркемдік безендіруін де маңызды ұйымдастыра білу қажет. Мектеп кітапханасының жарнамасы балаларға ғана емес, ата-аналарға да

қызығушылық танытады. Айдың айшықты оқиғаларын, маңызды күндерді, т.т. барлығын да ақпараттық стендтерден таба алады. Соңғы жаңалықтар туралы ақпаратты мобильдік стендтерде, флайерлерде және жарнамалық стендтерде орналастыру қажет. Сондықтан, олардың дизайны жарқын, ерекше және тартымды болуы шарт.

Мектеп кітапханасының жұмысы бүгінгі күннің талаптарына сай болуы қажет. Компьютерлік технологиялардың қажеттілігі мен дамуы оқырмандарды кітапханаға тартудың тиімді әдісі болып табылады. Қазіргі ақпарат пен білімнен құралған заманда оқушының жетіліп, дамуына, қалыптасуына мектеп кітапханасының маңызы өте зор. Сонымен қатар, балаларды оқуға деген көзқарасын қалыптастыру үшін жүйелі және мақсатты түрде жұмыс жасайды. Мектеп кітапханашыларының алдында тұрған міндет – оқырмандарына алуан түрлі ақпараттар ағымында жөн сілтеп, пайдалыларын өз игіліктеріне жұмсауға үйрету, ақпараттық қоғам тіршілігіне өзірлеу. Кітапхана жарнамасының орны бөлек. Жарнаманы дұрыс ұйымдастыру арқылы кітапхана өз пайдаланушыларымен ғана емес, міндетті түрде ықтимал пайдаланушылармен де жұмыс істейді. Кітапхананы жарнамалайтын материалдар ең әуелі кітапхана ғимараты ішінде, ал сыртта – адам көп жүретін жерлерге ілінеді. Сонымен қатар, хабарлаудың ресурстық аспектісін сервистік қызмет көрсету аспектісі

толықтырса, жарнамалаудың әсері арта беретінін білген жөн.

Кітапханалық жарнама – рухани жетілдіріп қана қоймай, тән саулығына да керемет пайдалы деп ғалымдар дәлелдеп берді. Демек, жастардың білім өрісін кеңейтіп, танымын ағартуға апаратын бірден-бір жол – кітап болса, сол кітап пен оқушының арасындағы алтын көпір – кітапхана екендігі даусыз.

Кітапхана – мәдени-ағартушылық ғимарат. Кітапхана баспасөз шығармаларын жинау, сақтау, насихаттаумен, оқырмандарға шығармаларды берумен, мәдени-ағарту және ғылыми-көпшілік жұмыстарын ұйымдастырумен шұғылданады. Кітапхана – біздің болашағымыз және асыл қазынамыз! Кітапханаға келген оқырмандарға дұрыс бағытты көрсетіп, оларды жан-жақты ету біздің басты мақсатымыз. Бұл мақсатқа қол жеткізу үшін біз келген оқырмандардың жарнамаға деген қызығушылығын арттыру арқылы ықпал етуіміз керек. Өрбір адамның тұлға болып қалыптасу жолында кітапхананың алатын орны ерекше екені тілге тиек етіліп, заманауи кітапханалар – бұл білім, заманауи технологиялар, эстетикалық дизайн және адамдар арасындағы байланыс екенін, шын мәнінде, қазіргі әлем кітапханалары коворкингтік функциялары бар, жеке тұлғаға бағдарланған және олардың қажеттіліктеріне қарай өзгеріп отыратын ыңғайлы жоғары технологиялық қоғамдық орындар болып табылады.

Жалпы ашық дәрісте білім алушылар жарнама және кітапханалық жарнама түрлері туралы презентация, видео-материалдар арқылы толық мағлұмат алды, сонымен қатар студенттер мысал көрсету арқылы білімдерімен бөлісіп, викториналық сұрақтарға жауап берді.

А.С. АХАНОВА,

Тіл, әдебиет және ақпарат БББ оқытушысы, филология факультетінің тәрбие ісі жөніндегі декан орынбасары

Память любви

Знаешь, я тебя забуду,
Наверно, не вспомню о тебе,
Но пока, поживи у меня
В сердце, в разуме и в душе.

Я дышу лишь тобой,
Ты мой свет и мой покой.
Любовь моя к тебе сильнее всего,
И от гордости моей не осталось ничего.

Полюбив тебя, я навсегда потеряла часть себя,
Убила в себе радость, разрушила мечты.
Как же я тебя забуду,
Если даже глаза мои в тумане видят только тебя?
Я просто тень, преследующая тебя,
Блуждающая по пустым улицам воспоминаний.

Знаешь, наверняка я забуду тебя,
Но как же мне забыть твои манящие зеленые глаза,
Они стали для меня вечной мукой,
Как шрамы, которые не заживают,
Как боль, что преследует в бесконечном ночи.
И на этом пожалуй и закончим.

О тебе

Я думала о тебе,
В темноте потерянных снов.
Мысли, словно тени,
Беспокоят, оставляя слез.

Ночь охватила меня, как туман,
Я копаю в себе, ищу ответы.
Каждое воспоминание о тебе –
Лишь горький укол тоски,
Ожидание душит, как пламя безветра.

Мечты, осколки нашего счастья,
Каждый день без тебя – крест на сердце.
Наши моменты, как призраки,
Все еще живы, но так далеки, как лето.

Твой голос, нежный шёпот,
Эхом звучит в моей груди.
Ты — единственный свет в мраке,
Но почему этот свет приносит сильную боль?

Каждый миг, погруженный в раздумья,
Огонь твоего взгляда жжет в душе.
Я лишь желаю, чтобы встретиться вновь,
Но страх утраты крадет надежду,
и я теряюсь в раздумиях.
Каждый мой день становится вечностью без тебя.

Я пишу эти строки, словно прощание,
С каждым словом распадается часть.
Ты — сладкая память и горькая правда,
В мире, полном теней, я всё жду тебя,
Хотя знаю, иногда любовь – это тяжесть,
Что тянет нас в бездну одиночества и ада

Осень

Начался этот день с осенней грозы,
Где ветер бушевал на улице и в моей голове.
Все никак не могла забыть твои глаза,
И за это я ненавидела осенний сентябрь.

Начался дождь, описывающий моё состояние,
Капли дождя словно смыли всё грязное во мне,
Но только в мыслях оставалась ты,
И вместе я плакала с дождем.

Осень снова понимает, что таится в моей проклятой душе.
Сколько раз пыталась смириться,
Но не получалось никак.
И как же мне больно опять.

Скажи, сколько мне надо переродиться,
Чтобы хоть на минуту с тобой поговорить?
Хоть в твои глаза часок посмотреть.
Скажи, когда мы увидимся опять?
Сколько мне тебя еще во снах ждать?
Скучаю безумно, бабуль...

Только ведь ты понимала черную душу мою.
Смотрю на звезды, надеясь увидеть тебя,
И опять осень с дождем понимает меня.

Сколько еще таких гроз должно пройти,
Чтобы смирение стало частью меня?

Душа тоскует, теряется во мгле,
О, как мне хочется услышать твой смех.
Зачем уходить было в этот мир иной,
Когда тут остались мы с неразгаданной бедой?
Закрываю глаза, в сердце — только ты,
Прошу звезды, пусть вечность откроет двери любви.

Мой океан

В океане твоих голубых глаз,
утопаю уже который раз.
В каждом взгляде — светлая печаль,
в каждом слове — нежная даль.

Ты помнишь, как смеялся ты?
Вместе шли мы, мечтая о мечтах.
Был братом, другом и опорой,
ушёл, оставив мир в опоре.

Теперь в сердце — пустота,
как после шторма — тишина.
Твой смех, что нежно напоминал,
о том, что жизнь — это красивый бал.

Каждый день искрится вблизи,
но в душе — мрак, хранивший слезы.
Светлый образ как звезда,
глядя на небо, я чувствую тебя.

Ты одинаково болел и любил,
вдвоем мечтали, по свету бродили.
Но теперь без тебя — одинокая тропа,
где каждое утро срывает с меня,

совершенный мир был не для нас,
он потерялся, как в бездне клас.
Твой голос — эхо в памяти звучит,
но в тишине горькая тоска не зрит.

Как бы мне хотелось снова сказать,
о том, как легко было с тобой мечтать.
Но сожаления — острые как лезвие,
успокоят ли они моё сердце в бездне?

Дорогой брат, я иду по следам,
что оставил ты в мирских мечтах.
Свет, что ты оставил, ведет меня вдаль,
в океане жизни, где плавал наш шарм.

Лишь в звездах найду я тебя,
светлый путь зажигает надежда.
На каждом шаге с тобой я,
большая утрата, но ты навсегда в душе.

Нұрғұл ҚАЙРАТҚЫЗЫ
ФИЛ-22

И снова, юный месяц
Мне радость доставляет:
Морозы, стужи, сильный ветер.

Жгучий снег, все в памяти ломает:
Все вспоминаешь, забываешь...
На Родину иду, в такие вот морозы!

Те самые обычные столбы,
с простыми номерами:
Один, два, три... двадцать четыре.
И ветер дерево ломает,
Река Урал сильнее промерзает...
Да, впрочем как всегда,
О чем тут говорить?

О всем! О всем хочу я говорить!
Чтоб в память ударялось лихая радость и судьба!
Чтоб гордость за себя, ломала все стереотипы!
И совесть мучала всегда...
Ведь в памяти, такие тайны!

Пускай! Зачем себя жалеть?
Ведь надо жить!
А умереть, потом, когданибудь успеем!

Мы будем сожалеть о прожитых поступках,
И плакать и смеяться от души.
Но будем помнить, будем помнить!
Когда то:
Жили как могли...

И память, та тернистая дорога,
В которой нету остановки.

Роман ШЕВЕР
Рялш-12(IP)

Толқын толғанысы

Бір ой мені күні-түні қозғайды,
Абай рухы жүрегімді толғайды.
Қазағымның шоқ жұлдызы жарқырап,
«Абай әлі тірі ме?» деп ойлайды.

Ұлы ақынды мақтамасқа болмайды,
Атақ-даңқы көк жүзінде самғайды.
Жүрегіме ой салады бір кезде,
Ал қаламым жазудан бір талмайды.

«Адамзаттар не жесе де тоймайды»,
Деген сөзің көкірегімді бойлайды.
Ащы шындық қашанд а ащы болар,
Бірақ жандар бұл әдетін қоймайды.

Ұрпағыңыз тура жолдан таймайды,
Жаман іске ешқашан да бармайды.
Өлеңіңнің мәнінің арқасында
Тура жолдан ешқашан да танбайды.

Бейбіт елім күннен күнге жайнайды,
Сізге ғана ақ өлеңін арнайды.
Ізіңменен жүріп келем еш таймай,
Өлеңіңе шөлім әлі қанбайды.

Ұзынкөлім

Елім менің, ауылым, ашық аспан,
Даңқы артып биіктерден әрі асқан.
Сағынышым басылмайды бір өзіңнен,
Сен дегенде жүрегім асып-тасқан.

Жетпейді ешбір асыл туған жерге,
Еліне қызмет еткен қалмас жерде.
Ұзынкөл жер жәннаты, туған өлкем,
Жаралған топырағыңнан мен бір пенде.

Ұзынкөлім, киелі менің мекенім,
Өзінді аңсап, тіліме тиек етемін.
Алыс кетсем, өзіңнен бір жыраққа,
Құстай ұшып, өзіңе тез жетемін.

Ағаш-бағың бүршік атып келеді,
Саянда жастар алтыбақан тебеді.
Самал желпіп жұтар иісі далаңның,
Жусан иісі көкірегіңді кереді.

Саған деген жырым мәңгі таусылмас,
Сен – асылсың, сен – бұлақсың сарқылмас.
Маған мейлі, керек емес алтының
Қазынамсың, жалғыз өзің жалғызым.

Қазақ қызы

Қазақ қызы ешкімнен кем түспеген,
Мұны халық неге ертерек түсінбеген?!
Білмеймін, ержігіттік бедел шығар
Әйтеуір, мұны көбі ескермеген,
Ескермеген және де тексермеген.

Тексеріп қажеті жоқ, қазақ қызын,
Қазақ қызы қазір де ғажап бүгін.
Әлия, Мәншүк, Хиуаз апаларым,
Елінің қорғап қалды азаттығын.

Ерекшелік бұрынан байқалады,
Ләззат пенен Сәбира гүлдер жайқалады.
Қаһарлы желтоқсанның ызғарында
Апалардың ерлігін қайталады.

Азаттығы дегенім қазақтығым,
Қазақтығым дегенім ғажаптығым.
Фариза мен Ақұштап айтып келген
«Қазақ» деген ұмытпасын қазақтығын!

Қазақ қызын теңеймін мен асылға,
Серік болсын қазақ жігіт қасыңа.
Арыңменен намысыңды тапталпай,
Алға қара, қазақ қызы, басылма!

Зауреш СЫДИХОВА,
ИЯ-27

2016 жылы қаңтардың 30-ынан бастап шығады-Издается с 30 января 2016 года

Газет – халықтың көзі, құлағы һәм тілі.

Ахмет Байтұрсынұлы

ЖУРНАЛИСТ

№9 (74), қараша 2024 жыл

(Journalist)

Баубек Бұлқышев атындағы жас журналистер клубының жаршысы

■ Рефлексия

СӨЗДІҢ СӘНІ – ӨНЕГЕЛІ ӨТКІР НАҚЫЛЫ

Сөз сүлейінің шешендік сағаты

Қазан айының 31-і күні профессор Абат Сатыбайұлы Қыдыршаевтың “Тәжірибе алаңы: филолог мамандардың риторикалық мәдениетін қалыптастыру технологиясы мен әдістемелер ресурсы: ритор-педагог профессионаграммасы, ауызша сөйлеу арқылы әсер ету моделі, экспромт сөз сөйлеу техникасы, шешен сөйлеу сапасын бағалау парадигмасы” атты шеберлік сағаты (мастер класс) өтті. Мастер класс барысында түрлі сұрақтар қойылып, пікірлер алмасылып, жылы лебіздер айтылды. Профессор Абат Сатыбайұлы Қыдыршаев туралы арнайы жасақталған «Шешендіктану педагогикасының ізашары» атты көрменің таныстырылымы жүргізілді. Онда біз қызықты ақпараттармен алмастық, тың мәліметтерді білдік, ұстаз-ғалымның ерен еңбегі нәтижесінде тер төге алған марапаттарын қызықтадық. Мастер класта ритор-педагог профессионаграммасы негізінде шешендік өнердің негізгі компоненттері мен талаптары айқындалды. Ауызша сөйлеу арқылы әсер ету моделі арқылы тыңдаушыларға өз ойларын дұрыс әрі әсерлі жеткізу жолдары түсіндірілді. Экспромт сөз сөйлеу техникасы қатысушыларды тез әрі тиімді сөйлеуге бағыт берді. Бұл, әсіресе, кәсіби салада аса маңызды. Шешен сөйлеу сапасын бағалау парадигмасы сөз сөйлеудің негізгі аспектілерін сараптауға мүмкіндік берді. Жалпы мастер класс барысында риторикалық мәдениетті қалыптастыруда маңызды құралдар мен әдістемелер ұсынылып, болашақ мамандардың кәсіби біліктілігін арттыруға ықпал етті. Шеберлік сағаты сәтінде небір дүлдүл шешендердің тұжырымды тезистері таратылып, сан алуан қанатты афоризмдер айтылып, әр тұлғаға сан тарау ой салар түйіндер ұсынылды. Шеберлік сағаты өзгеше форматта өтті. «Ауыл» партиясының БҚО өңірлік басшысы, Орал қалалық ардагерлер кеңесінің төрағасы **Әнесов Мынатаубік Тауфиқұлы** ағамыз кеш қонағы ретінде жастарға аталық батасын берді. Жақсылардың үлгісі жанып тұрған шамдай, шешендердің сөздері ағып тұрған балдай» деген осы да. Профессор Абат Сатыбайұлының әрбір айтқан сөзінен, сөз саптау мәнерінен, шешендік шеберлігінен, өзіне сенімділігінен, сөздің эмоциональды әсерінен студент жастар ерекше қуат алды. Мен де осындай болсам деген жастардың көзқарасы айқын байқалды...

Иә, шешен адам – қоғамда ерекше орын алатын тұлға. Ол өз ойын айқын әрі әсерлі жеткізе алады, тыңдаушылардың назарын бірден аударары да анық. Шешендік өнер шеберлері әр сөздің мәнін түсініп, оларды орнымен қолдану арқылы тыңдаушылардың сезіміне әсер етеді. Ал нағыз шешен адамды білгенімен бөлісіп, жастардың түсінбегенін түсіндіріп, оларға түзу жол сілтеуші тұлға деп ойлаймын. Профессор Абат Сатыбайұлы - Батыс Қазақстан өңіріндегі барша әдебиетті, тілді сүйер жастардың қалқаны іспетті.

Құндыз ҚОСАҚБАЙ,

филология факультетінің III курс студенті
(«Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы, ҚТӘ-31-топ)

Таңғажайып сөз шебері

Жақында мен профессор Абат Сатыбайұлының тақырыптық шеберлік сағатына (мастер класс) қатысуға мүмкіндік алдым. Ол мені шын мәнінде таң қалдырды. Іс-шараның форматы өте

қарапайым және қолжетімді болды. Артық академиялық қиындықсыз болғаны сонша, бұл әр қатысушыға берілген ақпаратты оңай меңгеруге мүмкіндік туғызды. Абат Сатыбайұлы күрделі тақырыптарды әркімге түсінікті тұрғыда жеткізе білді. Тіпті осы саламен бұрын таныс емес адамдарға да. Сондай-ақ профессордың аудиторияны тарту қабілеті, қызығушылықты сақтап, жылы әрі достық ауанды (атмосфера) қалыптастыруы мені таң қалдырды. Менің ойымша, университетімізде осындай білімді де білікті өз ісін шебер білетін оқытушылардың болуы - біз үшін үлкен бақыт! Мұндай іс-шаралар білімімізді кеңейтіп қана қоймай, болашақта аса пайдалы әрі тиімді болатын практикалық дағдыларды да меңгеруге мүмкіндік береді. Біздің университетіміз тек оқу бағдарламаларымен шектелмей, студенттердің өсуі мен дамуына зор жағдаят туғызуда. Мен осындай мүмкіндіктің бар екеніне шын жүректен ризамын...

Недавно мне посчастливилось побывать на мастер классе профессора Абата Сатыбаевича. И я был действительно впечатлён тем, как всё происходило. Формат проведения оказался предельно простым и доступным, без лишней академической строгости, что позволило каждому присутствующему легко усвоить предоставленную информацию. Профессор Абат Сатыбаевич сумел донести сложные темы так, что они становились понятными каждому, даже тем, кто ранее не был знаком с предметом. Меня также поразила его способность вовлекать аудиторию, поддерживая интерес и создавая тёплую, дружелюбную атмосферу. Я искренне рад, что в нашем университете работают такие замечательные преподаватели, как профессор Абат Сатыбаевич. Подобные мероприятия позволяют не только расширить свои знания, но и получить ценные практические навыки, которые пригодятся в будущем. Наш университет действительно предоставляет студентам возможность расти и развиваться, не ограничиваясь рамками учебных занятий, и я благодарен за такую возможность.

Денис ЗАВЬЯЛОВ,

Тарих, экономика және құқық факультетінің II курс студенті
(«Халықаралық қатынастар» мамандығы, МО-22-топ)

Полезный мастер класс

Этот мастер класс был одним из лучших, на которых я когда либо был. Профессор Абат Сатыбайұлы - пример того, что мы идём к успеху благодаря труду. Его работа была крайне интересна и его слова в точности передают смысл и идею данного мастер класса. Правильно понимая желания студентов, он держал их внимание в течение 2 часов подряд.

Мне сильно понравилось то, что он знает о чём говорит. Его советы были действительно полезными, и энтузиазм, с которым он передал всё, заставлял людей доставать тетради, телефоны для того, чтобы записать его слова. Точный подход, тайм менеджмент, ораторское искусство. Мы будто смотрели захватывающее шоу, и, действительно, каждый ушёл с хорошими идеями в голове. Мне этот мастер класс поможет стать лучше: я смогу более точно доносить свои мысли аудитории. Ведь ораторское мастерство - это не конечный пункт, а мост к целям и видениям людей, ключ к открытию многих дверей. Профессор Абат Сатыбайұлы помог мне стать ближе к моим целям.

Дияс БЕЙСОВ,

филология факультетінің II курс студенті
(«Шет тілі: екі шет тілі» мамандығы, ИЯ-22-топ)

Сара жолды дара тұлға парадигмасы

Профессор Абат Сатыбайұлының студентке ауадай қажетті шешендіктану іліміне қатысты шеберлік сағатына қатыстым. Профессор шешен тұлғаның қалыптасуына қажетті білік-қағидаларды тарата таразылай келе санамызға құя білді. Анық көзімнің жеткені, профессор Абат Сатыбайұлы - алдындағы әр студентті жеке тұлға ретінде танып, оның жандүниесіне үңіле білетін білікті ұстаз-ғалым. Шешен сөйлей білуге дағдылану, ауызша сөйлеу арқылы дидактикалық мақсаттағы ақыл-ойына, ұғым-түсінігіне, сенім-сезіміне әсер ету дағдыларын бойымызға сіңдіруге арналған керемет мастер класс - тағылымы мол жүздесу болды. Айтарым, студенттің бойындағы шығармашылық қабілетті дамытатын қасиет көзін іздеп, оны жандандыруға бар күшін салатын ұстазымыз Абат Сатыбайұлының қаламы мұқалмай, ілгеріде де шәкірттеріне берер үлгі-өнегесі таусылмасын дегім келеді. Өзіндік сара жолы бар дара тұлғаның шәкірті болғаным - мен үшін үлкен мәртебе!

Айшат СЕРІКҚЫЗЫ,

филология факультетінің III курс студенті
(«Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы, ҚТӘ-21 (3)-топ)

Құнды тәжірибе өнегесі

Профессор Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы өткізген мастер класс (шешендік шеберлік сағаты) мен үшін ерекше әсерлі әрі пайдалы болды. Профессор аудиторияға шешендік өнердің қыр-сырын тереңінен таныстырып, өз ойын анық әрі сенімді жеткізу жолдарын түсіндірді. Мастер класс барысында тыңдаушылармен тығыз байланыс орнатып, бізді белсенді түрде қатысуға ынталандырды. Әрбір жаттығу мен мысал шеберлік сағатының мазмұнын байытып, теориялық білімімізді тәжірибеде қолдануға мүмкіндік берді. Шеберлік сағатынан көп нәрсе үйрендім. Профессордың сөз сөйлеу техникасына, аудиториямен байланыс орнату әдістеріне, өз ойын анық әрі әсерлі жеткізу қабілетіне тәнті болдым. Әсіресе, аудитория алдында өзін сенімді ұстау және сөз саптау тәсілдерін меңгеру маған ерекше әсер қалдырды. Қазіргі таңда бұл дағдылар кез келген салада қажет екенін түсініп, өзімді дамытудың қаншалықты маңызды екенін ұғындым. Мастер класс маған тек шешендік өнердің негіздерін үйретіп қана қоймай, алдағы уақытта өзімді осы бағытта жетілдіруге ынталандырды. Профессор Абат Сатыбайұлының кеңестері мен ұсыныстары - мен үшін бағалы тәжірибе. Ұстазымның шеберлік сағатынан соң, шабытым оянып, болашақта өзімнің сөйлеу мәдениетімді арттыруға және шешендік қабілетімді дамытуға қатысты қызығушылығым еселей арта түсті.

Алина ДЖАЛҚАТОВА,

филология факультетінің III курс студенті
(«Қазақ тілі мен әдебиеті және ағылшын тілі» мамандығы, ҚТӘА-31-топ)

Жастарға шабыт сыйлаған шеберлік сағаты

Шешендік шеберлік сағаты жоғары деңгейде өтті. Мастер класс аудиторияны тіл мәдениетінің маңызды аспектілерімен таныстырып, шешендік өнерге қызығушылық танытқан әрбір адамға құнды ақпарат берді. Профессор тыңдаушыларға өз ойын дұрыс әрі сенімді жеткізудің қыр-сырын түсіндіріп, шешендік өнердің негізгі қағидаларына тоқталды. Профессор Абат Сатыбайұлы тек теориялық ақпарат беріп қана қоймай, қатысушыларды белсенді түрде іс-әрекетке тартып, аудиториямен кері байланыс орнатты. Шеберлік сағаты барысында профессор сөйлеу мәнерін жетілдіру, тыңдаушының назарын аудару, аудитория алдында өзін сенімді ұстау сынды аспектілерді нақты мысалдар арқылы көрсетті. Әрбір қатысушы өз сөйлеу техникасын дамытуға мүмкіндік алып, практикалық жаттығулар орындады. Бұл жаттығулар шешендік шеберлікті жетілдіруге бағытталған нақты әдістерді меңгеруге көмектесті. Сабақ өте қызықты әрі мазмұнды өтіп, әрбір қатысушы үшін пайдалы болды. Мен өзім де осы шеберлік сағатынан көптеген маңызды ақпарат пен тәжірибе жинақтадым. Шешендік өнердің күнделікті өмірде де, кәсіби салада да аса қажет екеніне көз жеткізіп, өзімді дамытуға мотивация алдым. Профессор Абат Сатыбайұлының іскерлік кеңестері маған сенімді түрде сөз сөйлеу, ойымды анық жеткізу сияқты дағдыларымды жетілдіруге мол ықпал етті.

Аида ЛИ,

филология факультетінің III курс студенті
(«Қазақ тілі мен әдебиеті және ағылшын тілі» мамандығы, ҚТӘА-31-топ)

Күзгі бал: Ұмытылмас кештің керемет сәттері

Күз – ерекше көңіл-күй сыйлайтын мезгіл. Табиғаттың әдемілігі мен шабытқа толы сәттерін сезінетін осы маусымда дәстүрлі түрде ұйымдастырылған «Күзгі бал» байқауы ерекше жоғары деңгейде өтті. Бұл – іс-шара барша көрермендер мен қатысушылардың есінде жарқын әсер қалдырды. Кештің басты мақсаты – жастардың шығармашылық қабілетін көрсету және оларға сахнада өздерін еркін сезінуге мүмкіндік беру болды. Кештің басты ерекшелігі – оның жоғары деңгейде ұйымдастырылғаны мен әр қатысушының ерекше дайындықпен келгені. Бал маскарад түрінде ұйымдастырылып, әр жұптың ерекше дайындықпен келгені байқалды. Әр жұптың өнері, таныстыруы мен образдары бір-бірінен асып түсіп, көрермендерді таңғалдырды. Әсіресе, кешке қатысушылардың үйлесімділігі мен өнерлеріне деген шынайы құлшынысы бұл шараның басты ерекшелігі болды. Күзгі бал қатысушылардың шабытын ашып қана қоймай, көрермендерге ұмытылмас әсер сыйлады. Енді шараның ерекше сәттеріне тоқталып өтейік. Балдың шарықтау шегі жеңімпаздарды анықтау болды. Бас жүлдені Айдар мен Динара жұбы жеңіп алды. Олардың таныстыруы сөзбен айтып жеткізу мүмкін емес, керемет әсер қалдырды. Көрермендер де, қазылар алқасы да олардың өнеріне таңдана қарады. Айдар мен Динара өздерін таныстыру барысында тек шығармашылықтарын ғана емес, өздерінің үйлесімділігін, бір-біріне деген сенімін көрсете білді. Олардың өнерлері ерекше сезімдерге толы болды. Ал бірінші орынды Абдулкарим мен Тамарис иеленді. Олардың таңдаған Золушка образы көрермендерді таңғалдырды. Әсіресе, Тамаристің көйлегі – нағыз ханшайымның киіміндей еді. Бұл жұптың сахнадағы үйлесімі, әсем қимылдары және жан-жақты дайындығы оларды жеңімпаздардың қатарына қосқаны анық. Екінші орынға ие болған Әділет пен Жанна кеште ерекше көңілді өнер

көрсетті. Олардың әзілге толы әндері мен би қойылымдары көрермендердің де, қазылардың да көңілін көтерді. Бұл жұп кештің ең шырайын келтіргендер қатарынан табылды. Үшінші орын Мирас пен Жанерке жұбына бұйырды. Олардың қысқа да нұсқа, бірақ мағынасы терең қойылымы көрермендердің жүрегіне жол тапты. Олардың 3-4 минуттық өнері астарлы ойға толы болып, әсерлі көріністерімен есте қалды. Күзгі балдың тағы бір айрықша жағы – барлық жұптың ерекше образ таңдағаны. Әр қатысушы кешке жан-тәнімен дайындалып, өздерінің шығармашылығын ең жоғары деңгейде көрсетуге тырысты. Әсіресе, олардың киім үлгілері, сахналық қимылдары мен шеберліктері кештің сәнін келтірді. Бұл іс-шара тек көрермендер үшін ғана емес, қатысушылардың өздері үшін де үлкен шабыт бергені анық. Іс-шараның жалпы форматы маскарад түрінде ұйымдастырылғаны оған ерекше сән берді. Әр қатысушы бетперде киіп, көрермендерге алғашқы сәттен бастап-ақ ерекше көңіл-күй сыйлады. Кеш соңында барлық қатысушылар бірлесіп би билеп, ән шырқады. Бұл көпшіліктің көңілін одан әрі көтеріп, кештің ұмытылмас әсерлерін еселей түсті. Күзгі бал – бұл тек жарыс емес, қатысушылардың шығармашылығын, өнерге деген сүйіспеншілігін, жаңа идеяларды іске асыру қабілетін көрсететін тамаша мүмкіндік болды. Әрбір жұп өз шеберлігін барынша танытып, көрермендердің қошеметіне бөленді. Осындай іс-шаралар қатысушыларға шабыт сыйлап қана қоймай, олардың өздерін жаңа қырынан ашуға мүмкіндік береді. Жиналған қауым да, қатысушылар да бұл кештен үлкен әсермен, көтеріңкі көңіл-күймен тарады. Биылғы күзгі балдың ерекше есте қалды, алдағы жылдарда да дәл осындай көңіл-күйде өтеді деген сенімдеміз.

Улбике САТҚАНБАЕВА,
ХИМ-15 студенті

ТРАДИЦИОННАЯ СПАРТАКИАДА СРЕДИ ПЕРВОКУРСНИКОВ УНИВЕРСИТЕТА МАХАМБЕТА

С 5 по 14 ноября 2024 года на базе Западно-Казахстанского университета имени Махамбета Утемисова прошла традиционная спартакиада среди первокурсников.

Спартакиада, организованная для студентов 1 курса, преследует несколько ключевых целей. Во-первых, это пропаганда здорового образа жизни, что особенно актуально в условиях студенческой жизни, когда важно поддерживать баланс между учёбой и физической активностью. Во-вторых, соревнования помогают развить командный дух и способность к сотрудничеству. Такие мероприятия способствуют укреплению связей между студентами различных факультетов, что играет важную роль в формировании сплочённой университетской культуры.

Помимо этого, спартакиада служит отличной возможностью выявить спортивные таланты среди первокурсников и мотивировать их к дальнейшему развитию в области физической культуры и спорта. Важным аспектом мероприятия является также поднятие настроения студентов и создание праздничной атмосферы.

Участие в спартакиаде принесло студентам не только физическую активность, но и множество других положительных моментов. Для многих первокурсников спартакиада стала первым шагом к полноценному погружению в студенческую жизнь и важным этапом адаптации к университетскому ритму.

Спартакиада завершилась яркими и захватывающими моментами. Победителем соревнований стала команда Физико-математического факультета, занявшая 1-е место. Второе место досталось

команде Естественно-географического факультета, а третье место заняли студенты факультета Филологии.

Такой формат соревнований способствует не только выявлению сильнейших, но и созданию духа дружбы и взаимопомощи среди студентов. Каждая команда проявила упорство, стремление к победе и поддержку друг друга, что делает спартакиаду важным событием для первокурсников.

Традиционная спартакиада доказала, что спортивные мероприятия играют неоценимую роль в жизни студентов, объединяя их в команду, укрепляя здоровье и создавая уникальную атмосферу дружбы и поддержки. Это мероприятие – не просто состязания, а важный этап адаптации студентов к университетской жизни, который способствует формированию активной, здоровой и сплочённой студенческой общности.

РЕДАКЦИЯҒА КЕЛІП ТҮСКЕН МАТЕРИАЛДАР ӨНДЕЛЕДІ. ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӨЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемисов атындағы
Батыс Қазақстан
университеті.
Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.
ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі Ақпарат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 04.03.2021ж. қайта есепке алу туралы №КЗ27ҰУ00033105 куәлігі берілген.
Таралымы 800. Тапсырыс №802

РЕДАКТОР: Мейірман ЖАНҒАЗАҚОВ

ТІЛШІЛЕР:

Дильназ АМАНЖАНОВА, Ақерке АҚЫЛБЕКҚЫЗЫ,
Зада БАҚТЫҒАЛИ, Айсеізім АДІЛХАНОВА,
Диана ХАСАН

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Оқу теледидары және
графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.

«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.
Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3.
тел.: 50-51-48, 51-41-99